

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra psychologie

Diplomová práce

Psychologické aspekty uplatnění znevýhodněných skupin
osob na trhu práce

Bc. Jitka Šálená

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jitka Šálená

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Psychologické aspekty uplatnění znevýhodněných skupin osob na trhu práce

Název anglicky

Psychological aspects of employment of disadvantaged groups at a labour market

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce je definovat znevýhodněné skupiny osob. Zhodnotit vývoj nezaměstnanosti u této skupiny v letech 2007 – 2017. Vystihnout psychologické aspekty a motivační páky, které by mohly vést ke změně přístupu i hodnocení tohoto okruhu zájemců o zaměstnání. Na základě zjištěných skutečností doporučit možná opatření, která by vedla k lepšímu uplatnění těchto osob na trhu práce.

Metodika

V této práci se bude nejprve vycházet z veřejně dostupných dat, ve spolupráci s Úřadem práce České Budějovice a s vybranými odbory Krajského úřadu Jihočeského kraje. V návaznosti bude použito dotazníkové šetření. Informace budou získávány a analyzovány za použití kvantitativních metodologických postupů a příslušného statistického aparátu

Doporučený rozsah práce

70-80 stran

Klíčová slova

absolventi škol, motivace, nezaměstnanost, občané starší padesáti let, rekvalifikace, trh práce, zaměstnavatel, znevýhodněná skupina

---

Doporučené zdroje informací

- BUCHTOVÁ, Božena, ŠMAJS, Josef, BOLELOUCKÝ, Zdeněk. Nezaměstnanost. 2.přepřacované a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2013, 192 s. ISBN 978-80-247-4282-3.
- JONES, Graham, MOORHOUSE, Adrian. Jak získat psychickou odolnost. Praha: Grada Publishing, 2010, 224 s. ISBN 978-80-247-3022-6.
- KOLMAN, Luděk, RYMEŠOVÁ, Pavla, CHÝLOVÁ, Hana, GRALTON, Lucie. Motivace, produktivita a způsob života. Praha: Linde, 2012, 192 s. ISBN 978-80-7201-892-5.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. Optimismus, pesimismus a prevence deprese. 1. vyd. Praha: Grada, Publishing, 2012, 144 s. ISBN 978-80-247-4007-2.
- MAREŠ, Petr. Nezaměstnanost jako sociální problém. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994, 152 s. ISBN 80-901424-9-4.
- NEWPORT, Cal. Hluboká práce. Pravidla pro soustředěný úspěch v roztěkaném světě. 1. vyd. Brno: Jan Melvil Publishing, 2016, 240 s. ISBN 978-80-75555-008-8.
- SIROVÁTKA, Tomáš, ŘEZNÍČEK, Ivo. Dlouhodobá nezaměstnanost a záchraná sociální síť. (Srovnávací studie tří okresů). 1. vyd. Brno: Masarykova universita, 1995, 118 s. ISBN 80-210-1246-3.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Hana Chýlová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra psychologie

Elektronicky schváleno dne 16. 1. 2019

PhDr. Pavla Rymešová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 5. 2. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 02. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Psychologické aspekty uplatnění znevýhodněných skupin osob na trhu práce" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne _____

Poděkování:

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí práce PhDr. Haně Chýlové, Ph.D. za pomoc, cenné rady a vstřícnost. Úřadu práce České Budějovice, jmenovitě RNDr. Vladimíru Brablecovi, řediteli odboru zaměstnanosti KrP ÚP ČR v Českých Budějovicích za konzultace a umožnění získání podkladů od respondentů. Mgr. Alexandru Zikmundovi, statistikovi, za možnost konzultací. V neposlední řadě mému muži a celé rodině za trpělivost.

Psychologické aspekty uplatnění znevýhodněných skupin osob na trhu práce

Abstrakt

Tato diplomová práce je zaměřena na psychologické aspekty uplatnění znevýhodněných skupin osob na trhu práce. Nezaměstnanost je jedním ze základních makroekonomických ukazatelů ekonomiky státu a je faktorem, který ovlivňuje sociální, morální i politickou stabilitu společnosti. Studium statistik Úřadu práce v Českých Budějovicích bylo zjištěno, že v období 2007 - 2017 byl největší podíl nezaměstnaných ve věkové skupině 50+. Získané údaje formou dotazníků jsou v empirické části práce zpracovány do tabulek, grafů a testovány hypotézami. Vybrané hypotézy jsou posouzeny chí kvadrátem, každá byla zkoumána z pěti hledisek dvou porovnávaných hodnot. V závěru je doporučeno "desatero" pro práci s touto skupinou lidí a úřady práce i kompetentní odbory krajského úřadu Jihočeského kraje. Aplikací navržených postupů na rekvalifikační programy pro nezaměstnané ve věku nad 50 let by mohlo dojít k zefektivnění práce s touto přibývajícím skupinou a tím i k nemalým úsporám v sociálních dávkách nejen v dnešní době konjunktury, ale zejména v období ekonomického poklesu.

Klíčová slova:

nezaměstnanost; práce; rekvalifikace; respondent; dotazník; životní úroveň; zdraví; schopnosti; rodina; trh práce.

Psychological aspects of employment of disadvantaged groups at a labour market

Abstract

This diploma thesis is focused on psychological aspects of handicapped people assertion on the labour market. Unemployment is one of the basic macroeconomic indicators of state economy and it is that factor which influences social, moral as well as political stability of the society. Research of statistical data in the Job Centre in České Budějovice reveals that between 2007-2017 the highest number of the unemployed concerned people aged 50+. The data was obtained from questionnaires and was processed into tables and charts and it was tested by using the hypotheses in the empiric part of the thesis. Selected hypotheses were assessed by the Chi-squared test; each of them was surveyed through five aspects of two compared values. The conclusion recommends basic rules for dealing with above mentioned group of people and for job centres and competent departments of the Region of South Bohemia. By implementing the recommended programmes of requalification for the unemployed aged 50 and more, it would be possible to improve efficiency in dealing with this growing group and thus to obtain significant savings in social allowances not only during the contemporary conjuncture but mainly during economic recession.

Key Words: unemployment, work, requalification, respondent, questionnaire, lifestyle, health, skills, family, labour market.

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce a metodika.....	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3. Teoretická východiska	18
3.1 Psychologické výzkumy v minulosti	20
3.2 Společné aspekty všech výše uvedených skupin v zátěžových situacích:	24
3.3 Znevýhodněné skupiny na trhu práce	28
4. Vlastní práce	33
4.1 Definice problému.....	33
4.2 Současný stav	33
4.3 Sběr dat.....	36
5 Výsledky a diskuse	38
5.1 Výsledky	38
5.2 Diskuse.....	62
6. Závěr a doporučení.....	76
7. Seznam použitých zdrojů	80
8. Přílohy	82

Seznam tabulek

Tabulka č.1- Počty nezaměstnaných v okrese České Budějovice v letech 2007-2017.

Tabulka č.2- Počty nezaměstnaných ve vybraných kategoriích v okrese České Budějovice v letech 2007-2017.

Tabulka č.3- Počty nezaměstnaných 50+.

1. Úvod

Jedním ze základních makroekonomických ukazatelů je právě nezaměstnanost. Je to prezentace nerovnováhy na trhu práce. Na jedné straně stojí poptávka po práci a na druhé straně nabídky práce. Čím je míra nezaměstnanosti větší, tím se stává sledovanější a důležitější pro hospodářství daného státu. Ohrožuje pak ekonomickou, sociální i politickou stabilitu společnosti. Každá vláda se snaží míru nezaměstnanosti regulovat. „*V ekonomii se za nezaměstnané považují osoby produktivního věku, které splňují dvě podmínky: Nemají placené zaměstnání ani příjem ze sebezaměstnání, jsou dočasně uvolněny z práce a očekávají, že budou znovu zaměstnány; aktivně hledají práci a jsou ochotny do práce nastoupit*“ (Buchtová a kol., 2002, str. 65).

V České republice se do roku 1989 nezaměstnanost nevyskytovala a bylo to předkládáno jako jedna z vymožeností minulého režimu. Každý člověk musel pracovat, někdy možná fiktivně, nebo na smyšleném, popřípadě na neodpovídajícím místě. Převratem v roce 1989 se situace změnila transformací v tržní hospodářství.

V prvních letech po převratu byla nezaměstnanost velmi nízká způsobená setrvačností a také rozšířením průmyslové výroby. Svou roli také sehrálo nadšení z možnosti podnikat, levné půjčky, v neposlední řadě nové možnosti kooperace se zahraničím. Došlo k velkému rozvoji služeb a celkově bylo příznivé podnikatelské klima. Toto nadšení postupně vedlo v souvislosti s novými nároky na vedení podnikání, vyčerpáním možností privatizací různých podniků a v neposlední řadě zvýšením administrativy. Ti, co nestačili tempu, neměli ve správný čas správné informace bohužel svou činnost ukončili. Tím se společnost začala dělit, začaly vzrůstat rozdíly mezi třídami podnikatelů, zaměstnanců a nezaměstnaných. „*Podmínkou pro udržení statusu nezaměstnaného bývá pravidelná návštěva úřadu práce jako manifestace snahy o získání zaměstnání*“ (Mareš, 1998, s. 17).

Mnoho aspektů naznačuje, že ekonomika České republiky se v roce 2018 nachází na vrcholu ekonomického cyklu. V červnu 2018 byla nezaměstnanost v ČR 2,9%.

To je nejen nejnižší úroveň od roku 1992, ale i nejnižší úroveň v rámci celé EU. Takto nízký počet nezaměstnaných znamená, že práci dostane každý, kdo o ni stojí. Současní nezaměstnaní už nebudou mít pravděpodobně snahu pracovat nikdy. Je tedy otázka, jestli je nutné v této době řešit uplatnění znevýhodněných osob na trhu práce. Je! To, že je dnes ekonomika na vrcholu, neznamená, že tak bude napořád. Všechny ekonomické teorie, i naše vlastní zkušenosti, např. z roku 2008 hovoří o tom, že ekonomika každého státu se pohybuje v zásadě od vrcholu ke krizi a naopak. Je tedy jasné, že po růstu bude následovat pokles produkce, který bude určitě spojen mimo jiné se zvýšením nezaměstnanosti a s propouštěním. Tato otázka jistě souvisí i s periodickým nástupem hospodářské a ekonomické recese. V současné době získáváme velké množství pracovníků z Ukrajiny i odjinud, kteří postupem času získají trvalý pobyt a pevné vazby s okolím. Vznikne tu velké množství málo kvalifikované pracovní síly, která může být vzhledem k pokračující automatizaci a robotizaci továren časem nadbytečná a těžko využitelná. Je jen otázka ceny výroby, případně poruchovosti strojů v souvislosti se selháním lidského faktoru. Česká ekonomika a zejména trh práce bude pravděpodobně v příštích letech přizpůsobovat situaci počtu absolventů. Dá se předpokládat, že počet nových absolventů, kteří budou přicházet na trh práce, významně poklesne. V mnoha případech pak trh práce nebude mít dostatečnou výměnu za pracovníky odcházející z trhu práce pro svůj vyšší věk.

V práci se autorka bude věnovat průzkumu, psychologickým aspektům a možnostem, jak prospět nezaměstnaným a tím také prospět celému hospodářství.

Tato práce by mohla posloužit úřadům práce k lepší činnosti se znevýhodněnými skupinami a pomoci jim k pracovnímu uplatnění.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Prvním cílem diplomové práce je definovat znevýhodněné skupiny osob na trhu práce. S pomocí údajů získaných z Úřadu práce České republiky-krajské pobočky České Budějovice bude zmapována evidence osob ze znevýhodněných skupin v letech 2007–2017. Dalším cílem bude dotazníkové šetření a na jeho základě zjištění skutečností, které by mohly vést ke změně přístupu i hodnocení okruhu zájemců o zaměstnání. Na základě zjištěných skutečností budou doporučena možná opatření, která by vedla k lepšímu uplatnění těchto osob na trhu práce.

„Náš stěžejní úkol je najít postup, aby výsledky, které získáme na vzorku, byly co nejvíce podobné těm, které bychom získali na celé populaci“ (Disman, 2006, s.93).

2.2 Metodika

Nejprve budou definovány znevýhodněné skupiny osob na trhu práce. S pomocí údajů získaných z Úřadu práce České republiky-krajské pobočky České Budějovice bude zmapována evidence osob ze znevýhodněných skupin formou sekundárních dat v rozmezí let 2007–2017. V této souvislosti budou použity statistické údaje Úřadu práce v Českých Budějovicích zveřejněné na webových stránkách. Ve spolupráci s Úřadem práce, pobočkou České Budějovice a s vybranými odbory Krajského úřadu Jihočeského kraje bude provedeno dotazníkové šetření zaměřené na psychologické aspekty znevýhodněných skupin osob.

„Hypotéza je tvrzení o podstatě určité situace ve zkoumané oblasti. Jde o návrh, představu o vztahu mezi uvažovanými výzkumnými proměnnými. Tento návrh se výzkumem zamítá, nebo potvrzuje na základě empirické evidence (faktů, dokladů). Hypotézy mohou být navrženy na základě předběžného výzkumu, tedy pomocí výsledků pilotní studie, jež se provádí za účelem mapování problémů a získání předběžných informací. Můžeme formulovat několik hypotéz pro danou výzkumnou otázku“ (Hendl, 2015, s.25).

Hypotézy:

- 1 H 0 Je / není rozdíl v přístupu přijetí nového zaměstnance s ohledem na jeho věk.
- 2 H 0 Schopnost učit se a přizpůsobovat se zůstává / nezůstává s přibývajícím věkem v zaměstnání stejná.
- 3 H 0 Není / je rozdíl v kvalitě zdravotního stavu před a po ztrátě zaměstnání.
- 4 H 0 Společenská prestiž se u zkoumané skupiny respondentů se ztrátou zaměstnání mění / nemění.
- 5 H 0 Nezaměstnanost není / je obecně vnímána jako selhání jedince.
- 6 H 0 Není / je rozdíl mezi prací z domova a v zaměstnání.

Mezi základní výzkumné otázky patří:

Je věková skupina nad 50 let perspektivní na trhu práce?

Je ochotná se učit?

Důvěřuje si?

Klesají fyzické a duševní schopnosti s věkem?

Nedílnou součástí práce bude i zjištění vybraných demografických údajů.

Navržené hypotézy budou podrobeny zkoumání v 5 variantách. Pokud získaný vzorek populace bude dostatečně velký, tak dojde k porovnání dat skupiny mužů a žen ve věkových kategoriích. Pro zjišťování dat se autorka rozhodla použít formu alternativní hypotézy (experimentální hypotézu). „*Hypotéza, která je alternativou k nulové hypotéze. Alternativní hypotéza v podstatě předkládá výrok sdělující, že „se něco děje“ s daty. To znamená, že dvě nebo více skupin lidí se v některých psychologických proměnných odlišují nebo že dvě nebo více proměnných jsou ve vzájemném vztahu*“ (Arnold a kol., 2007, s. 607).

Při tvorbě hypotéz se bude postupovat v těchto krocích: V první fázi budou formulovány hypotézy nulové, které obvykle deklarují, že mezi proměnnými není žádný

rozdíl. Pokud se hypotéza H_0 nepotvrdí, bude platit alternativní hypotéza H_1 . Práce bude spočívat v kvantitativním výzkumu. „*Kvantitativní výzkum používá deduktivní metodu. To znamená, že je schopen řešit jen určitou kategorii problémů. Kvantitativní výzkum může nalézt řešení jen pro takové problémy, které je možno popsat v termínech vztahů mezi pozorovatelnými proměnnými*“ (Disman, 2006, s.77).

V tomto případě je založena na sběru dat rozdáním 400 kusů dotazníků, ve kterých jsou zakomponovány výzkumné otázky a následně z nich budou testovány hypotézy. Šetření bude probíhat v těchto fázích:

1. Stanovení hypotéz
2. Rozpracování do otázek v dotazníku
3. Osobní vyplnění dotazníků s nezaměstnanými, některé dotazníky vyplní nezaměstnaní za přítomnosti pracovníků Úřadu práce v Českých Budějovicích
4. Sběr dotazníků
5. Výběr dat a jejich posouzení metodou dobré shody chí kvadrátu formou H_0 , H_1 , ověření hypotéz
6. Porovnání výsledků

Dotazník obecně slouží k získávání informací o nějaké konkrétní skupině, která má společné znaky, v našem případě se jedná o nezaměstnané v okrese České Budějovice. Může být ve formě papírové nebo internetové, z praktických důvodů byla zvolena papírová forma. „*Náhodný vzorek reprezentuje všechny známé i neznámé vlastnosti populace*“ (Disman, 2006, s.98).

V dotazníku je celkem 46 otázek, z toho je 8 (17%) uzavřených, 10 (22%) otevřených a zbytek, tedy 28 (61%) polouzavřených. Na uzavřenou otázku odpovídá respondent pouze ano nebo ne, na otevřenou je volná možnost odpovědi. U polouzavřených otázek si mohl dotazovaný vybrat odpověď z více možností.

Dotazníkové šetření bude provedeno v termínu od 1.6.2018 do 31.1.2019. Nelze predikovat, kolik dotazníků bude ze 400 kusů vyplněných a vrácených. Není dopředu jasná věková skupina respondentů, je otázkou, kolik odpoví mužů a kolik žen. Pro relevantní posouzení je nutné, aby odpovědělo alespoň 100 dotázaných. Dá se jen obecně předpokládat, že ženy budou ochotnější k vyplňování a předávání informací. Aby bylo možné hodnotit psychologické aspekty osob znevýhodněných na trhu práce, budou nejprve rozděleny osoby dle metodiky úřadu práce na: absolventy, lidi starší 50 let, zdravotně handicapované, sociálně handicapované, národnostně handicapované a osoby propuštěné z výkonu trestu. Porovnáním dat autor práce určí skupinu, která bude mít procentuálně největší podíl ze statistik úřadu práce a té se bude více věnovat. Informace budou analyzovány za použití kvantitativního metodologického postupu a příslušného statistického aparátu. Jednotlivé otázky budou v souboru dotazníku anonymně vyplněny a předány. Část bude získána přímo na úřadu práce v přímém kontaktu s nezaměstnanými.

Po uzavření sběru dotazníků budou data vyhodnocena. Popisná statistika bude doplněna o grafy před statistickým zkoumáním testem u vybraných kladených otázek. Dále budou data podrobena statistickému zkoumání testem dobré shody-chí-kvadrát testem. Je to statistická metoda používaná k testování hypotéz o prokazatelnosti vztahu mezi dvěma znaky. Tento test patří mezi neparametrické metody, tj. nevyžaduje znalost rozdělení zkoumaných proměnných. Pro každý znak jsou definovány kategorie. Základní myšlenkou chí-kvadrátu je potom porovnání pozorovaných četností uspořádaných do kontingenční tabulky a vypočtených očekávaných četností.

Při chí-kvadrát testu (testu dobré shody) nezávislosti tvrdí hypotéza H_0 , že sledované znaky jsou nezávislé, že mezi nimi není žádný vztah, alternativní hypotézou H_1 je pak hypotéza o jejich závislosti. K rozhodnutí o přijetí či zamítnutí nulové hypotézy H_0 je nutné vypočítat hodnotu testového kritéria χ^2 , které porovnává empirické (naměřené) četnosti n_{ij} s teoretickými (očekávanými) četnostmi m_{ij} .

Teoretické četnosti vypočteme užitím vztahu pro pravděpodobnost průniku nezávislých jevů takto:

$$„m_{ij} = \frac{n_i \cdot n_j}{n} \text{ pro } i = 1, 2, \dots, r; a j = 1, 2, \dots, s.“ \text{ (Hendl, 2015, s.322).}$$

(součet četností v j-tém sloupci dělený celkovou četností a násobený součtem četností v i-tém řádku kontingenční tabulky).

Testové kritérium se pak stanoví dle vztahu:

$$x^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - m_{ij})^2}{m_{ij}},$$

(Hendl, 2015, s.322). Kde r je počet řádků a s je počet sloupců kontingenční tabulky. Testové kritérium x^2 porovnááme na zvolené hladině významnosti a pro daný počet stupňů volnosti s testovou charakteristikou chí-kvadrátu. Počet stupňů volnosti se určí ze vztahu $v = (r-1)(s-1)$.

Vzhledem ke složitosti výpočtu byla pro realizaci chí-kvadrát testů zvolena aplikace CHISQ.TEST jako součást tabulkového procesoru MS Excel 2010, která na výstupu poskytuje nikoliv hodnotu testového kritéria, nýbrž přímo hodnotu dosažené hladiny významnosti, hodnotu p. Hladina významnosti α se stanoví dle požadavku na přesnost rozhodnutí o pravdivosti hypotézy H_0 . Pro testování v této práci byla stanovena hladina významnosti $\alpha = 0,05$. Dosažená hladina významnosti testu, hodnota p, se porovnává se stanovenou hladinou významnosti α . Pokud tedy v našem případě dosáhneme hladiny významnosti p menší než 0,05, musíme nulovou hypotézu H_0 zamítnout, protože pravděpodobnost, že by pozorované rozdíly vznikly pouze náhodou, je menší než 5%. Pro dosažení relevantních výsledků byly stanoveny doplňující podmínky relevantnosti testu, a to, že každá očekávaná hodnota m_{ij} je větší než 1 a aspoň 80% z nich je větších než 5.

Hypotézy budou přiřazovány k jednotlivým otázkám dotazníku. Pokud bude otázka zařazena do testování, bude k ní vysloveno až pět nulových hypotéz H_0 (A, B, C, D, E).

Otázky č. 1 a č. 2 z dotazníku budou sloučeny do tabulky tak, že budou proti sobě porovnávány kategorie muži/ženy a kategorie do 50/50+. Bude pro ně vyslovena hypotéza označená H0 01. Pokud hypotéza není uváděna, nebylo možné ji posoudit, jelikož nebyly splněny podmínky relevantnosti testu. V dalším textu bude od otázky číslo 3 pro danou otázku analyzováno vždy až pět hypotéz, označených H0 xxA, B, C, D, E , které se budou lišit výběrem skupin respondentů a to takto:

- A. Respondenti do 50 let proti respondentům 50+ pro celý soubor.
- B. Respondenti do 50 let proti respondentům 50+ pro soubor mužů.
- C. Respondenti do 50 let proti respondentům 50+ pro soubor žen.
- D. Skupina mužů proti skupině žen pro celý soubor.
- E. U některých odpovědí se podařilo získat dostatek relevantních dat pro porovnání skupina muži 50+ proti skupině ženy 50+.

Tabulky s výpočty k jednotlivým hypotézám řešené pomocí MS EXCEL 2010 jsou zařazeny v příloze.

Na základě vyhodnocení dat se autor pokusí vystihnout psychologické aspekty vztahující se k oběma věkovým skupinám nejen skupině 50+, ale i věkové skupině do 50 ti let. Z výsledků budou navržena opatření případných pozitivních změn s návrhem doporučení pro zlepšení situace v této oblasti.

3. Teoretická východiska

Snahou autora je z širšího hlediska na možném vzorku respondentů zachytit vývojové trendy v rámci zaměstnání, životního stylu, rodiny a změn ve světě práce. Otázka zdraví patří jistě k nejvýznamnějším hodnotám každého, může se lišit ve věkových skupinách. Je chronicky známo, že na rodinu, práci i školu působí mnoho faktorů a v poslední době zažila tato oblast mnoho změn. Česká populace stárne, a proto bude pro občany nad 50 let stále obtížnější nalézt práci i v souvislosti se stálým prodlužováním doby odchodu do důchodu. Přitom patří k všeobecně známým faktům, že osoby nad 50 let patří k těm obtížněji zaměstnavatelným. Naopak dle dlouhodobého trendu absolventů z učebních oborů bez maturity ubývá a podíl absolventů s pomaturitním vzděláním vzrůstá. A právě znevýhodněné osoby starší padesáti let bývají mezi prvními, na které dolehne břímě nezaměstnanosti.

„Pro většinu lidí je práce jednou z nejdůležitějších součástí života, a to bez ohledu na to, zda jí milují, nenávidí nebo se jí (někdy s vynaložením značného úsilí) úspěšně vyhýbají“ (Kolman, 2012, s. 98).

Jak to bude dnes, po 30 letech budování kapitalismu? Je pravděpodobné, že deprivace bude ještě horší z několika důvodů. Společenský tlak vede mnoho lidí ze střední, ale i z nižších vrstev k zadlužení. Některé úvěry mají svou logiku, zejména pořízení vlastního bydlení. Mnohé další závazky jsou pak naprosto zbytečné. Například úvěry na vánoční dárky nebo na dovolenou. S nástupem krize v roce 2008 to vedlo k masivnímu nárůstu osobních bankrotů, na což musela reagovat jak legislativa, tak i ČNB. Došlo ke zpřísnění podmínek k poskytování úvěrů.

Dalším, jistě neposledním důsledkem nezaměstnanosti je její negativní vliv na rodinu. Dochází jednak ke ztrátě vnímání rodiny jako takové ve vztahu k okolí, tak i ke ztrátě statusu nezaměstnaného ve vztahu uvnitř rodiny. Tento problém se týká zejména tradičních rodin, kdy se muž bere jako živitel rodiny. Na souvislost nezaměstnanosti se zhoršeným zdravotním stavem ve 30. letech upozorňuje Mareš (1998).

Problematice vlivu sociálních rolí, sociálnímu prostředí zejména v komunitách se věnoval Sirovátka, Řezníček (1995) a zjistil, že „*Dlouhodobá nezaměstnanost je tak častější například u svobodných mužů než u ženatých, naopak u vdaných žen než u svobodných*“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 34). Tito autoři vnímali velkoměsto jako prostředí, které láká a poskytuje výhody marginalizovaným osobnostem ve vztahu k pobytu v nápravném zařízení.

V díle *Psychologie ve světě práce* Štikar a kol (2003), mimo jiné uvádí, že byly provedeny výzkumy dlouhodobého vlivu nezaměstnanosti na dvou skupinách absolventů škol. Obě skupiny byly interviewovány s odstupem dvou let. Výsledkem bylo, že... „*míry psychologického stresu a sebehodnocení s délkou nezaměstnanosti u mladých mužů nekorelovaly. Skupina žen ukázala větší adjustaci na dlouhodobou nezaměstnanost pravděpodobně díky slabší vázanosti na trh práce a těsnějšímu vztahu k rodinnému životu*“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s. 173). Vlastně všechny psychologické aspekty směřují k duševní pohodě a k té se přiblížíme, pokud budeme regulovat a snižovat míru stresu. Lze toho dosáhnout formou fyzického užívání léků proti stresu anebo psychologicky. V knize (Cardwell, Wadeley, Murphy, 2004, s. 40) se uvádí: „*Psychologické přístupy ke stresu mohou být buď obecné, jako je použití relaxačních technik či meditace, které vedou ke snížení tělesného stavu napětí, anebo specifické, při kterých se využívá kognitivní a behaviorální trénink.*“

Používání relaxačních technik ve smyslu svalové relaxace je pro většinu nezaměstnaných nedostupné z hlediska možnosti i ceny. Většina lidí zatížená stresem tedy volí jednodušší medikamentózní přístup. To se bohužel, jak je obecně známo, zpětně odrazí na tělesných i duševních problémech. V České republice je podíl osob s chronickou nemocí poměrně vysoký (52% pro muže a 63% pro ženy) a dá se předpokládat další nárůst. Prevalence chronických chorob je větší u žen a s vyšším věkem narůstá. Bez rozdílu muži i ženy, jak uvádí (Mareš 1998), považují svou práci za těžkou, monotónní a rutinní, která jim nepřináší žádné větší uspokojení.

„Problém nezaměstnanosti, zvláště dlouhodobé nezaměstnanosti, je spojen i s otázkou občanských práv a participace na životě společnosti“ (Mareš, 1998, s. 89).

Nezaměstnanost znamená i ztrátu profesionálního společenství, určitého zázemí a zvyku. Nezaměstnaní se snaží různými způsoby vytěsnit nepříznivou situaci z vědomí ať už únikem do jiného prostředí, přenesením viny na někoho jiného, v lepším případě zacílením do budoucnosti formou např. rekvalifikace. V tomto období jsou náchylnější a citlivější ke stresu, vztahovačností.

Dále Mareš (1998) řeší strategie nezaměstnaných. Šetření na životních nákladech dle něj přináší jednotlivcům frustraci a případnou ventilaci formou násilností a výtržnictví. Napomáhá také k nalezení nelegálních a pololegálních prostředků, které slouží k udržení a případně i zlepšení životní úrovně. Pokud se setkává více jedinců v podobné situaci může takto snadno vzniknout organizovaná skupina, která se zaměstná nelegální podnikavostí. Ti rezignovaní upadají do apatie a často se jim rozpadají tradiční instituce, jako jsou manželství a rodina. Ty silnější osobnosti vytrvají v pokusech sehnat si práci a zařadit se do pracovního procesu, komunikují s úřadem práce aktivně.

3.1 Psychologické výzkumy v minulosti

Nezaměstnanost je starým fenoménem společnosti, vznikala vždy v různých souvislostech zánikem potřeby některých řemesel, změnou fyzických možností, vše ovlivnila průmyslová revoluce. Otázce teorie, příčiny a důsledku dlouhodobé nezaměstnanosti se věnovali Sirovátka, Řezníček (1995), kteří učinili závěr, že: *„Dlouhodobá nezaměstnanost jako významný sociální jev byla ve dvacátém století spojena se dvěma velkými hospodářskými krizemi, nejprve třicátých a poté sedmdesátých a osmdesátých let, ke kterým došlo v průmyslových demokraciích“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 7).*

„Prvé psychologické výzkumy nezaměstnanosti pocházejí z 30. let minulého století. Zpočátku se jednalo o hloubkové případové studie. Byly odkryty dva nejdůležitější psychologické důsledky nezaměstnanosti – sociální stigmatizace a utrpení vzniklé

z destrukce života dotčených jedinců“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s. 169). Tehdejší výzkum 30. let došel k závěru, že snížením příjmů byla osoba ovlivněna jak v oblasti materiální, tak zdravotní. Od apatie k depresím a rozpadům rodin, jak uvádí Štikar a kol.(2003). Zajímavý obrat nastal v oblasti sportu, začal být více vyhledávaný a naopak v politickém členství obecně nastal útlum. Vycházíme-li ze základních skupin činitelů ovlivňujících dynamiku funkčnosti člověka, musíme přihlížet k jeho individuálním charakteristikám. Jedná se zejména o věk, pohlaví, zdraví, odolnost a hraniční stavy, profesní přípravu (výcvik, speciální dovednosti). Jistě má také velký vliv i fyziologická konstituce a temperament. Na toto navazují duševní schopnosti, vlastnosti a to celé tvoří základní charakteristiku osobnosti. Někdy může být klíčový způsob jednání, zainteresovanost, pracovní motivace a pracovní ochota.

Možná ještě více než fyzická deprivace člověka provází a omezuje deprivace psychická. Z tohoto důvodu a i na základě těchto výzkumů vyspělé státy vytvořily „sociální síť“, která změkčuje dlouhodobé účinky nezaměstnanosti, zejména v oblasti psychického zdraví. Pozdější šetření se zaměřila více na stránky psychologické, jelikož příprava obyvatelstva na nezaměstnanost se od té doby zásadně změnila. Problém nezaměstnanosti odkrývá problém funkcí práce pro člověka. Obecně je vnímána práce jako určitý řád, jako pravidlo, které každý den nějakým způsobem až rituálně opakujeme.

„Strukturování pracovního času: práce určuje strukturu pracovního dne, týdne i delších období. Ztráta této struktury, znamená ztrátu životní orientace“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s.170).

Dále se na stejné straně uvádí: *„pravidelné sdílení zkušeností: v dlouhodobé izolaci vzniká deficit sociálních dovedností. Rovněž klesá sociální podpora zamezující vzniku stresu a redukující nemocnost“* (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s.170).

Stejný autor poukazuje na význam tvořivosti a brilantního provedení činnosti-práce, dokonce pracovní činnost vyzdvihuje až k pocitu smyslu života: *„Práce a dokonce nikoli příliš povznášející poskytuje pocit dosažení něčeho, spojuje jedince se společností, jíž je součástí“* (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s. 170).

Práce vyžaduje psychické a fyzické úsilí a je jen otázkou míry zatížení, zda je pro danou osobu přínosné, či nikoliv. Je to dáno jistě i osobnostními faktory, které mohou mít značně odlišné stupně. Stres způsobený ztrátou zaměstnání se začal sledovat již během 80. let 20. století a v 90. letech 20. století se tento prvek stává hlavním předmětem zájmu zejména ve Spojeném království. „*Přehledy výzkumu o psychologickém prožitku stavu nezaměstnanosti (např. Winefield, 1995; Fryer, 1998; Wanberg a kol., 2001) vyvozují, že lidé, kteří měli zkušenost se stavem nezaměstnanosti, trpí nižší úrovní osobního štěstí, životního spokojení, sebeúcty, duševní pohody*“ (Arnold a kol., 2007, s. 405).

Dále je všeobecně vnímáno, že moment ztráty zaměstnání je hluboce individuální událost, která je pro většinu lidí dramatem i přesto, že např. daný jedinec má možnost poměrně snadno získat jinou práci. Tím také vzniká sociální stres a deprese, který je odpovědný za řadu tělesných nemocí.

Od 70. let minulého století byla vyvinuta řada nástrojů k měření důsledků životních událostí a bylo potvrzeno, že ztráta zaměstnání patří mezi závažné životní události. „*Mezi nezaměstnanými je více nemocných, méně adjustovaných a méně šťastných lidí, než mezi zaměstnanými*“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s.172).

Jako další forma sociálního stresu se dá hodnotit situace, která vzniká několik měsíců po ztrátě zaměstnání u rodinných příslušníků, kteří mají deprese, stavy úzkosti, někdy i fobie. Zajímavá je i oblast realizace koníčků, která dle Štikara a kol. (2003) vede jen k utišení situace, a neuspokojivá alternativa práce.

Obecně se autoři shodují, že ztráta zaměstnání způsobuje deprivaci bez ohledu na věk. Prožívání této situace je zpravidla velmi intenzivní a to i v případě očekávané nezaměstnanosti. Průběh a okolnosti těchto situací jsou proměnné, jinak bude hledat zaměstnání kvalifikovaný např. specialista, jinak člověk bez kvalifikace. Dá se předpokládat, že člověk bez kvalifikace snadněji práci ztratí a bude těžké ji znovu získat. Dále Štikar a kol. (2003) uvádí, že výzkumy jsou většinou úzce vázány na místní a časové podmínky a berou v úvahu pouze ohraničené okruhy proměnných. Ve svém díle zkoumají korelace mezi proměnnými v USA, Kanadě, Japonsku, Francii oproti Německu, Švédsku, Itálii, Velké Británii. Nejmenuje bohužel žádný výzkum z ČR v této oblasti. Další

psychologická studia zaměřil výlučně na tělesné, resp. duševní zdraví a pocit pohody nezaměstnaných. Zjistili, že nezaměstnaní (a ženy více než muži), měli skóre naznačující nižší úroveň duševního zdraví, ale tato skóre nebyla spojena s věkem, úrovní práce, nebo stavem, že duševní zdraví nezaměstnaných trpí v důsledku toho, že jsou zbaveni pozitivního působení práce.

„Problém propouštění je nejen otázkou psychologickou, ale i právní, administrativní a etickou, je otázkou aktivity, kulturnosti a strategie odborů, otázkou rodiny dotčených pracovníků a jejího sociálního prostředí atd. Zkrátka jde o problém výrazně systémové povahy, jehož každá redukce ohrožuje pochopení všech souvislostí a tedy i jeho řešení“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s.171).

Do výše uvedených parametrů se promítají i jisté hry podniků, politikaření, hromadné propouštění, likvidace podniků, které vždy nemusí mít tzv. samočistící schopnost trhu. Každý zaměstnavatel se snaží dosáhnout žádoucích výsledků za minimální cenu. To samozřejmě souvisí s indikátory životní pohody, které zahrnují emocionální i osobnostní komponenty.

V úvodu knihy „Psychologie práce pro manažery a personalisty“ (2007) je mimo jiné uvedeno: *“V mnoha oblastech psychologie práce dochází k obrovskému pokroku a my se tyto změny snažíme podchytit. Zároveň však neupouštíme od starších věcí, které jsou stále nepřekonané. Nic bychom nezískali tím, kdybychom uváděli pouze současné práce se slovy, že jsou aktuální. Snažíme se používat materiály z mnoha různých koutů světa a upozornit na důležité rozdíly mezi národy a kulturami“ (Arnold a kol., 2007, s. XXVii).*

3.2 Společné aspekty všech výše uvedených skupin v zátěžových situacích:

„Práce se skládá z jednotlivých pracovních úkolů. Výčet pracovních úkolů vyjadřuje náplň práce“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s.170).

Tato definice vyjadřuje jistý řád, pravidelnost, dle obecně známých pravidel, na kterou si většina zaměstnaných zvykne a považuje ji za běžnou součást denního života. Její nedostatek a zajímavé je, že i její přebytek, se negativně odráží na zdraví převážné části populace. Snášení psychické zátěže formou stresu je nerozlučně propojeno s emoční oblastí každého jednotlivce. Záleží také na tom, jak vnímá jednatel svou práci, jestli je pro něj jen povinností, zátěží, nebo posláním. Míra snášení stresu je také u každého jednotlivce jiná. V rámci zaměstnání došel Štikar a kol. (2003) ke shrnutí mimo jiné do tohoto závěru při pracovní zátěži:

„V psychické oblasti jde o krátkodobé stavy popisované jako rozlada, únava a únavě podobné stavy, emoční a náladové stavy, dané obecnou energetickou aktivací“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s.274).

Podobně dle obecných zjištění funguje stres v situaci, kdy práce, zaměstnání není, jak je uvedeno v knize *Psychology AS & A2*. Pokud stresová zátěž trvá delší dobu a nepřináší východisko, dojde ještě k tomu, že se další stresové faktory nakumulují. Může to být např. zhoršení vlastního zdravotního stavu, úmrtí v rodině, zhoršení zdravotního stavu blízkých. Dochází pak zpravidla k depresivním stavům, kdy je obtížnější komunikace a potřeba kontaktu je větší. Obecně je známo, že pokud k této situaci přibude ztráta zaměstnání, je velká část populace, která se za to stydí a omezuje sociální kontakty, postupně se uzavírá. S přibývajícím věkem se situace stává náročnější a problémy mají tendenci se kumulovat, přicházejí často i zdravotní omezení.

Jelikož člověk je bytostí, která má své biologické i společenské potřeby, může mít prožívaný nedostatek.

„Především je nutno rozlišovat dva druhy potřeb:

-Biogenní potřeby, vycházející z fyziologických změn v organismu.

-Sociogenní potřeby, vycházející ustálených tendencí a změn sociálního bytí jedince (jako například potřeba kontaktu s druhými lidmi nebo potřeba opory v situaci, která to vyžaduje“ (Nakonečný 2015, s. 400).

Dále uvádí, že je nutné oddělovat pojmy psychické a fyziologické potřeby člověka. Prožívání potřeb se vyjadřuje různě, v psychologii označuje vnitřní psychický stav člověka a nedají se vyjmout ani tělesné potřeby. Komplementarita potřeb vede k jejich uspokojování. *„Zkušeností se spolu s uspokojováním potřeb vytváří komplex instrumentálního chování, který se označuje jako „zpředměňování potřeb“, „kanalizace“ či „instrumentalizace“ chování, respektive funkční motivačně-behaviorální komplex, v němž se propojují psychické funkce (procesy), které se podílejí na utváření naučené motivace chování. Tento komplex tak vytváří funkční jednotu motivačních, emočních, kognitivních a behaviorálních (motorických) složek“ (Nakonečný, 2015, s. 402).*

Všichni předešní autoři se shodují v tom, že při dlouhodobém neuspokojování komplexu potřeb, ať už z jakéhokoliv důvodu, dochází ke stresu a depresím. Někteří autoři jdou až do dětství jednotlivců a k depresi se v knize Psychology AS & A2 (Cardwell, Wadeley, Murphy, 2004, s.153) uvádí:

„Kognitivní teorie zdůrazňují roli iracionálních myšlenek a přesvědčení, které ovlivňují emoční stav jednotlivce. Beck (1967) vidí depresi v dospělosti v předpojatosti vůči negativním interpretacím událostí. Jedná se o dědictví dětských zkušeností, jako je ztráta rodičů, sociální odmítnutí vrstevníků nebo depresivní postoj rodičů. Tyto předsudky se aktivují vždy, když se člověk setká se situacemi, které se nějakým způsobem podobají zkušenostem předešlým. Studie ukázaly, že kognitivní terapie jsou lepší pro prevenci recidivy deprese, ačkoliv kombinované výhody kognitivní terapie a léčebných terapií se zdají být užitečnější než jakýkoli typ terapie samotný“.

Bohužel dnes každý nežije v ideálních podmínkách a často musí velmi bojovat o to, aby si udržel určitý standard, uplatnil své schopnosti a měl možnost se ve svém zaneprázdnění věnovat sobě a rodině. V této souvislosti je na místě citace:

„Ne každý, kdo pracuje, je zaměstnaný a na druhé straně také ne každý, kdo nepracuje, je nezaměstnaný“ (Mareš, 1998 s. 16).

„Je-li nezaměstnanost nízká, je příčina trvalejší nezaměstnanosti spatřována spíše v individuálních nedostatcích nezaměstnaných. Při rostoucí nezaměstnanosti jsou příčiny také v ekonomických a sociálních faktorech“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 5).

V současné době, více než kdy předtím se používá termín psychologie práce, přičemž obor aplikované psychologie v oblasti společenské praxe je: *„Psychologie práce, kterou původně tvořily obory sociální psychologie práce (psychologické problémy vztahů lidí k práci a pracovní organizaci a mezilidských vztahů na pracovišti) a tzv. inženýrská psychologie (psychologické problémy vztahu lidí k fyzickým aspektům pracoviště, např. k jeho osvětlení a k pracovním nástrojům“* (Nakonečný a, 1997 s. 28).

Obecně je známo, že socializace je kromě základních návyků spojena s orientací v systému sociálních rolí. Jedná se i o normy společenského života v dané kultuře i subkultuře (modifikované kulturní vzorce různých malých skupin). Socializace je pak ovlivněna od raného dětství rodinou, prostředím, partou vrstevníků, uznávanými hodnotami a v neposlední řadě prostředky hromadné komunikace televize, rozhlasu.

Touha někam patřit, být součástí tlupy, nebo týmu je dobrou motivací. *“Jednání člověka je velmi variabilní z hlediska způsobů (jak jedná v které situaci) i z hlediska cílů, k nimž směřuje (proč tak jedná, čeho chce dosáhnout). Základními parametry jednání, ponecháme-li stranou jeho způsob, jsou směr (cíl), intenzita (síla) a trvání v čase“* (Nakonečný a, 1997 s. 56).

V této souvislosti je třeba ujasnit priority jedince, které zpravidla vycházejí z jeho potřeb. *„Potřeba tedy vyjadřuje nějaký nedostatek subjektu a to ve dvojitým smyslu: - je to nějaký nedostatek organismu (fyziologické potřeby, které však mají psychickou odezvu,*

jako jsou nedostatky, které prožíváme jako hlad či únavu) -nějaké nedostatky v sociálních podmínkách lidské existence (potřeba existenční jistoty, opory, uznání, lásky a další). Lidské potřeby jsou v tomto smyslu základní a dále psychologicky neanalyzovatelné motivační stavy, které vyjadřují jak nedostatky těla, tak i nedostatky, které člověk prožívá jako sociální bytost“ (Nakonečný a, 1997 s. 57).

K tomu, aby se člověk chtěl zabývat nějakou činností, musí být nějakým způsobem vybuzen, motivován. Na pracovní motivace existuje více teorií. Obecně nejpoužívanější je Maslowova teorie pojetí hierarchie potřeb.

„Teorie A. H. Maslowa vychází z hierarchie uspořádání lidských potřeb. Maslow stanovil pět úrovní potřeb:

1)fyziologické potřeby-tvoří základní úroveň a zahrnují potřeby spánku, potravy, sexu, vody a vzduchu;

2)potřeby bezpečí – zahrnují emocionální bezpečí, stabilitu, řád a fyzické bezpečí;

3)potřeby sounáležitosti – sociálně zaměřené potřeby se vztahují k interakci s druhými lidmi a zahrnují potřebu být akceptován, sounáležitosti a identifikace s druhými;

4)potřeba úcty – sem náleží potřeba být respektován, potřeby prestiže a úspěchu;

5)potřeby seberealizace – nejvyšší úroveň potřeb zahrnuje sebeuplatnění, naplnění vlastního potenciálu a uplatnění schopností. Všechny uvedené úrovně potřeb vytváří hierarchicky uspořádaný systém s určitým právem přednosti, který spočívá v tom, že výše postavené potřeby se projeví až tehdy, byly-li níže postavené potřeby uspokojeny“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 1998, s. 93).

3.3 Znevýhodněné skupiny na trhu práce

Mezi znevýhodněné skupiny na trhu práce řadíme: absolventy, osoby zdravotně postižené, nezaměstnané, osoby propuštěné z výkonu trestu, sociálně handicapované, národnostně handicapované a lidi starší 50 let.

„Práci pojmáme jako způsob, jímž biologický druh člověk-prvek přírodního systému, ale i jediný tvůrce kultury – vnucuje svou vůli (individuální či kolektivní) části okolní přírody, tj. původně plně přírodním strukturám a procesům. Vlastní pracovní proces, řečeno jen přibližně, probíhá tak, že člověk ovládne nejprve sám sebe, tj. své vlastní bytostné síly“ (Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013, s.11).

Absolventi

Absolventi jsou mladí lidé, kteří po ukončení vzdělávacího procesu vstupují na trh práce. Obecně se hovoří o tzv. mileniálech, což jsou lidé narození na přelomu tisíciletí. Mnozí z nich i díky negativnímu působení rodinné výchovy nemají vytvořené pracovní návyky, nejsou často zvyklí na pravidelný režim spojený s povinnostmi.

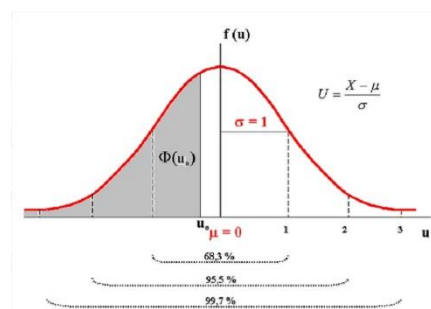
Dalším negativem je mnohdy tristní úroveň některých stupňů vzdělávání. Mnoho zaměstnavatelů si stěžuje, že absolventi mnohých, často i vysokých škol, neumí ani základní věci a zajímají se pouze o výši mzdy a různé benefity.

Velký rozdíl je i v úrovni vzdělání. Dnes sice velmi malé procento populace má pouze základní vzdělání, ale vzhledem k vysoké technologické úrovni je pro tyto lidi velmi malé uplatnění na trhu práce. Navíc jejich ohodnocení je na úrovni minimální mzdy. Absolventy sekundárního vzdělávání můžeme dělit na vyučené (bez maturity) a na ty s úplným středním vzděláním, tedy s maturitou.

„Většina adolescentů dosáhne na konci tohoto období dalšího důležitého sociálního mezníku, kterým je nástup do zaměstnání. Je jednou z variant institucionalizace dospělosti. Konkrétní realizace této role může přinášet problémy dané rozdílem skutečnosti a očekávání. Role začátečníka má nízký sociální status. Zaměstnání bývá

prožíváno jako nutné zlo. Přijetí profesní role znamená relativně definitivní řešení této oblasti identity“ (Vágnerová, 1999, s. 344).

Na nízkou úroveň vzdělání žáků zejména učňovských škol reagoval stát zavedením tzv. státních maturit. Na druhé straně však tentýž stát požaduje od čím dál většího počtu profesí maturitní zkoušku (řidič záchranář, hasič, apod.), což žene do maturitního studia čím dál větší část populace. Vzhledem ke Gaussově křivce rozložení inteligence to však vede k dalšímu poklesu úrovně vzdělání.

Graf. č.1- Gaussova křivka

<http://www.george11.eu/matematika/pst/J2.htm>

Celkové snížení úrovně vzdělání se logicky promítlo i do terciárního vzdělávání. I vysoké školy jsou placeny podle počtu studentů. Stejně jako u požadavku na středoškolské vzdělání některých profesí, postupuje stát i u požadavků ohledně vysokoškolského vzdělání. Dnes například, policisté, vojáci nebo úředníci na všech úrovních musí mít vysokoškolský titul. Pravděpodobným důsledkem tohoto jevu je i mimo jiné známá kauza Právnické fakulty v Plzni v roce 2011. Přes všechna výše uvedená negativa lze u absolventů najít i mnoho výhodných vlastností. Mají mnohem lepší jazykové a komunikační dovednosti než jejich rodiče. Lépe si rozumí i s výpočetní technikou, s moderními prostředky a aplikacemi. Nezanedbatelný je i fakt, že nejsou zkaženi některými negativními pracovními zkušenostmi.

Zdravotně postižení

Zdravotně postižení jsou definováni v § 67 Zákona o zaměstnanosti č.435/2004 Sb. V tomto zákoně je stanovena ochrana na trhu práce pro tuto skupinu. Úřad práce v Českých Budějovicích ve svém monitorovacím dotazníku sleduje kromě zdravotně postižených ještě osoby s těžkým zdravotním postižením.

Před rokem 1989 byla podle tehdejší Ústavy povinnost pracovat, naproti tomu stát garantoval i pracovní místa. V praxi to nefungovalo vždy ideálně, ale stát podporoval družstva invalidů, kde mohli zdravotně postižení dělat jednoduché práce. Mnozí mohli pracovat i z domova. Přechodem na tržní hospodářství vše skončilo. V současnosti platí, že podnik nad 25 zaměstnanců musí zaměstnávat zdravotně postižené, nebo alespoň odebírat výrobky nebo služby zdravotně postižených. Přesto jsou v tomto systému velké rezervy. O tom, že je zaměstnávání zdravotně postižených problematické i v době konjunktury, svědčí statistika Úřadu práce v Českých Budějovicích, který k 30. 4. 2018 evidoval 2 322 osob se zdravotním postižením, což bylo 20,9% z celkového počtu nezaměstnaných. Problematiku zdravotně postižených řeší v rámci Jihočeského kraje metodika pod názvem: “Krajský plán pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením,“ na které se autorka osobně podílela. Například v roce 2017 byla vyčleněna z celkové alokace 4 000 000 Kč částka 400 000 Kč/ 10% pro organizace spolupracující v oblasti kultury. Odpovědnost za realizaci nesl Odbor kultury, památkové péče ve spolupráci s Odborem evropských záležitostí Jihočeského kraje. V současnosti je již platné další období tohoto plánu pro rok 2018 -2021. Jako v předešlém plánu jsou v něm definovány cíle a navržená opatření pro začlenění osob zdravotně postižených do plnohodnotného života i dění. Přílohou č. III této práce je zjednodušený přehled vybraných dotačních titulů Jihočeského kraje v období 2019, 2018, 2017, které se zabývají podporou zaměstnávání a i podporou zdravotně postižených. Jedná se o podporu řemesel a motivaci žáků na učební obory, které jsou žádoucí, a pracovníků, jichž je v této oblasti dlouhodobý nedostatek. Dále je zde podpora vzdělání, která se zaměřuje na ekonomiku a praxi a opět následnou využitelnost na trhu práce. V rámci sociálních služeb je to podpora zdravotně postižených, sociální začleňování potřebných skupin a podobně. Jihočeský kraj v roce 2019 poskytne více než 17 250 000 Kč k těmto účelům.

Starší lidé-věk 50+

Jedná se o lidi narozené v padesátých letech 20. století. Byli vychováni komunistickým režimem. Jsou tudíž ukázněni, mají vytvořené pracovní návyky, většina mužů vykonala vojenskou službu. Proto jim nedělá problém poslechnout autoritu, při plnění úkolů jsou mnohdy zodpovědnější než jejich děti. Nejsou však ochotni riskovat, jsou opatrnější (i ze zkušenosti) a mnohdy jim stačí menší pracovní úsilí. Vzhledem k tomu, že začali pracovat za jiných podmínek, než jsou současné, mnozí z nich si vytvořili návyky, které jsou v dnešní době nevhodné. Jedná se o různé šizení, klamání nadřízených, apod. Velkým problémem je jejich jazyková vybavenost, ve škole se povinně učili rusky, někteří německy a malá část anglicky. Mnozí se bojí pracovat na počítači. Na tento věk lze nahlížet z několika hledisek. Autorka zjistila údaje od svého zaměstnavatele z hlediska věkové struktury porovnání od roku 2010 do 2017, viz. příloha č. IV.

Osoby propuštěné z výkonu trestu

Jedná se o osoby, které jsou propuštěny z výkonu trestu a je třeba začlenit do běžné populace. Situaci komplikují jejich často rozpadlé vztahy. Nemají kam se vrátit. Často nevlastní nic, většinou jen dluhy. Po svém propuštění je i v dnešní době malé nezaměstnanosti problém pro ně získat práci. Zpravidla nikdo nechce zaměstnávat „kriminálního“.

Sociálně handicapovaní

Zvláštní kapitolu tvoří Romové. Toto etnikum má úplně jiné historické, kulturní a sociální vazby než zbytek populace. Minulý režim už v 50. letech 20. století sice přinutil Romy k stabilnímu životu, nutil je pracovat, přesto dodnes tvoří zejména v některých oblastech velké sociální napětí. Romové většinou mají pouze základní vzdělání, jsou málo ukázněni a žijí pouze pro aktuální situaci. Jsou případy, kdy: „*Ve Velkoměstě, kde byla nezaměstnanost mimořádně nízká, tvořili Romové 45% dlouhodobě nezaměstnaných*“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 30). Přesto jsou případy,

např. v Českém Krumlově, kde existují Romské stavební firmy a Romské hudební kapely, které hrají i na plesech pro širokou veřejnost. Diplomová práce se bude věnovat okresu České Budějovice, ale zde takto rozvinuté možnosti uplatnění romské populace nejsou. Celkově ale bohužel platí, že se Romové naučili využívat sociální dávky, *“mohou uplatnit nároky na sociální dávky, které jsou někdy v jejich početnějších rodinách vyšší než příjmy dosahované v případě zaměstnání”* (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 31).

Národnostně handicapovaní

Do této skupiny lze zařadit občany jiných států. Z historických důvodů je u nás velká skupina Slováků a Vietnamců. První jmenovaná skupina díky 75letému společnému soužití ve společném státě a podobnosti jazyků nemá výrazné problémy. I Vietnamci, kteří zde díky tehdejšími mezivládním dohodám pracovali už před rokem 1989, nejsou problematickou skupinou. Většina z nich podniká nebo pracuje u svých blízkých. Po rozpadu SSSR se u nás začali hojně uplatňovat Ukrajinci a v menší míře občané další států bývalého SSSR. Většina z nich pracuje v manuálních oborech (stavebnictví), které převážně dobře rozumí, chovají se slušně. Možný budoucí problém může spočívat v přísunu občanů Balkánu (Rumuni, Bulhaři), popř. z asijských nebo afrických zemí. U těchto lidí kromě nízké úrovně vzdělání hrozí i možné konflikty vyplývající z jiné úrovně historického, kulturního a sociálního vývoje a nedá se opomíjet ani odolnost proti nemocem, popř. proočkování populace.

4. Vlastní práce

4.1 Definice problému

Na počátku práce byly definovány znevýhodněné skupiny osob. Druhotná níže uvedená data jsou shrnuta z podkladů poskytnutých Úřadem práce v Českých Budějovicích, ze stránek ministerstva vnitra a celostátních statistik v oblasti nezaměstnaných. Z níže uvedených sekundárních dat ÚP České Budějovice vyplývá, že nejvíce nezaměstnaných v období 2007-2017 je věk 50+ .

Pro ilustraci jedna výstižná definice pojmu nezaměstnanosti:

„Co to je nezaměstnanost? Encyclopaedia Britannica ji definuje jako stav, ve kterém jedinec schopný práce aktivně práci hledá, ale není schopen ji najít. Současně dodává, že aby byl člověk považován za nezaměstnaného, musí být aktivní pracovní silou a odměňovanou práci hledat“ (Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013, s. 103).

4.2 Současný stav

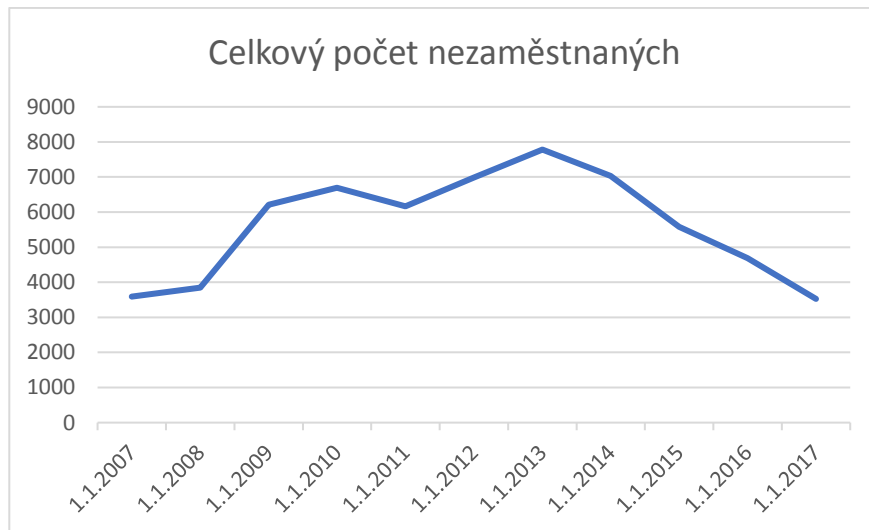
Konkrétní data byla získána z webových stránek Úřadu práce České Budějovice.

Zjištěné počty nezaměstnaných jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č.1- Počty nezaměstnaných v okrese České Budějovice v letech 2007-2017.
(vlastní zpracování na základě dat ÚP)

Datum	Počet	Datum	Počet
31.12.2007	3588	31.12.2013	7782
31.12.2008	3852	31.12.2014	7032
31.12.2009	6209	31.12.2015	5580
31.12.2010	6692	31.12.2016	4688
31.12.2011	6167	31.12.2017	3527
31.12.2012	6988		

Tyto údaje jsou zpracovány do grafu:

Graf č.2- Počty nezaměstnaných v okrese České Budějovice v letech 2007-2017. (vlastní zpracování na základě dat ÚP).

Z údajů vyplývá nárůst nezaměstnaných od roku 2007 až do roku 2013. Od té doby počty nezaměstnaných klesají.

Další tabulka ukazuje počty nezaměstnaných ve vybraných kategoriích.

Tabulka č.2- Počty nezaměstnaných ve vybraných kategoriích v okrese České Budějovice v letech 2007-2017 (vlastní zpracování na základě dat ÚP).

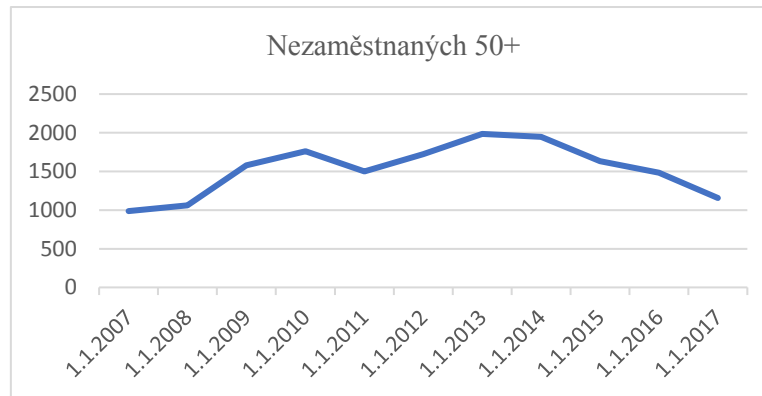
K 31.12.	CELKEM	Zdravotně postižených	Ženy těhot., kojící a matky do 9 m po porodu	Osoby pečující o dítě do 15 let	Osoby potř. zvl. pomoc	50+
2007	3588	748	65	420	2	987
2008	3850	776	64	523	1	1063
2009	6209	900	67	753	1	1580
2010	6692	942	84	676	2	1760
2011	6167	861	73	574	4	1499
2012	6988	913	45	434	1	1722
2013	7782	927	26	541	2	1985
2014	7032	856	85	661	4	1947
2015	5580	823	77	605	3	1634
2016	4688	798	69	547	6	1485
2017	3527	600	68	468	20	1155

Z tabulky vyplývá, že nejvíce nezaměstnaných bylo v kategorii lidé starší 50 let, proto se bude práce věnovat těmto lidem.

Tabulka č.3- Počty nezaměstnaných 50+
(vlastní zpracování na základě dat ÚP).

Datum	Počet nezaměstnaných 50+	Datum	Počet nezaměstnaných 50+
31.12.2007	987	31.12.2013	1985
31.12.2008	1063	31.12.2014	1947
31.12.2009	1580	31.12.2015	1634
31.12.2010	1760	31.12.2016	1485
31.12.2011	1499	31.12.2017	1155
31.12.2012	1722		

Převedením údajů do grafu se získá toto vyjádření:

Graf č.3 Počet nezaměstnaných osob 50 + (vlastní zpracování na základě dat ÚP).

V obou grafech lze najít shodné aspekty, kdy celková nezaměstnanost i nezaměstnanost kategorie 50 rostly do roku 2013 a od té doby došlo k poklesu v obou kategoriích.

4.3 Sběr dat

V teoretické části autorka definovala dotazy a hypotézy, oblast zájmu konzultovala s úřadem práce a na základě toho vytvořila dotazník. Pro jeho zpracování se autorka rozhodla využít nezaměstnané a zájemce o zaměstnání ve spolupráci s Úřadem práce České Budějovice a to ve věkovém rozpětí na 3 kategorie (do 50-ti let; 50-54; 55 a více), aby vždy byla srovnávací skupina. Dotazník je umístěn v příloze č. II. diplomové práce. Dotazníkové šetření se uskutečnilo v období od 1.6.2018 do 31.1.2019. Sběr dat probíhal studiem statistických údajů Úřadu práce v Českých Budějovicích, osobními konzultacemi se zaměstnanci Úřadu práce a konzultacemi s nezaměstnanými. Protože se jedná o omezenou skupinu respondentů, nebylo možné dělat jejich výběr. Datovou jednotkou je uchazeč o zaměstnání v okrese České Budějovice. Sběr dat byl proveden dotazováním na 46 otázek, které si byly v některých ohledech podobné. Někteří respondenti nevyplnili všechny otázky dotazníku, ale i to je vypovídající.

Celkově se průzkumem podařilo získat 108 vyplněných dotazníků od respondentů, budou posouzeny kvantitativním způsobem. Tímto bude možné docílit splnění parametrů pro použití statistické metody i chí kvadrátu testu dobré shody. Největší podíl respondentů, kteří dotazník ručně vyplnili, byl skutečně věk 50+.

5 Výsledky a diskuse

Z rozdaných 400 kusů dotazníků bylo vyplněno 108, ve kterých převažoval věk 50+. Tedy tomuto věku odpovídalo 58,3% dotazovaných (30 mužů a 33 žen), kteří své odpovědi byli ochotni vyplnit a předat. V souvislosti s tím byly sledovány tyto výsledky dotazníkového šetření:

Hypotézy byly přiřazovány k jednotlivým otázkám dotazníku. Pokud bylo dat málo nebo nebyla reprezentativní, byl upraven rozpad kategorií nebo se daná otázka chí-kvadrátem nezkoumala a vyjádření k ní je popisné. Pokud byla otázka zařazena do testování, bylo k ní vysloveno až pět nulových hypotéz H_0 .

Výsledky empirického výzkumu jsou získány na základě primárních dat přímo od nezaměstnaných na úřadu práce i v jejich soukromí.

5.1 Výsledky

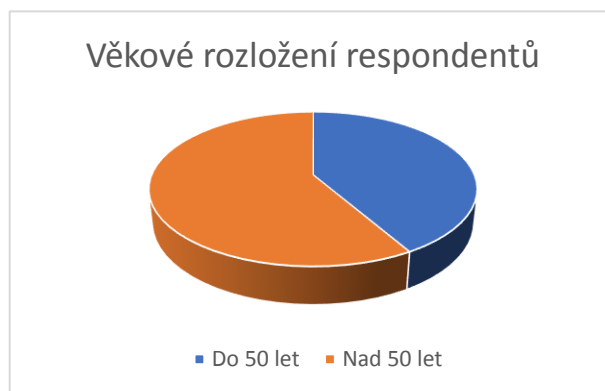
Celkem dotazník vyplnilo 108 respondentů, 47 (44%) z nich bylo mužů, žen bylo 61 (56%). Větší počet žen může souviset s jejich lepší komunikativností.

Graf č. 4 (vlastní zpracování).

Dotazník vyplnilo 17 mužů ve věku do 50 let, 30 nad 50 let. Žen ve věku do 50 let bylo 28, zatímco nad 50 jich bylo 33.

Graf č. 5 (vlastní zpracování).

K těmto dvěma otázkám je vyslovena jediná nulová hypotéza, a to H0 01 Poměrné zastoupení mužů a žen je ve věkových skupinách stejné. Test rozhodl o přijetí této hypotézy, což znamená, že mezi pohlavím a příslušností do věkové skupiny není žádný vztah. Jinak řečeno, struktura zastoupení u mužů a žen vůči zvoleným věkovým kategoriím je stejná. Platnost tohoto výroku opravňuje k tvrzení, že následná zjištění o vztazích mezi zkoumanými znaky jsou relevantní.

Ve věkové kategorii do 50 let bylo u mužů získáno 17 dotazníků (36%). Zájmová kategorie nad 50 byla rozdělena na 2 podskupiny- jedna je určená věkovým rozmezím 50-54 let, druhá jsou muži na 55 let. Ve věkové kategorii 50-54 let bylo vyplněno 11 dotazníků, 19 dotazníků vyplnili muži nad 55 let.

Graf č. 6 (vlastní zpracování).

U žen se podařilo získat nejvíc dotazníků z věkové kategorie do 50 let v počtu 28 (46%). Ve věkové kategorii 50-54 odpovědělo 15 žen (25%), v kategorii 55+ existuje 18 odpovědí (29%). I u žen se podařilo získat v zájmové kategorii více než 50% dotazníků.

Celkem se podařilo získat 30 odpovědí od mužů ve věku 50+ a 33 odpovědí žen. To je 58% ze všech získaných dotazníků.

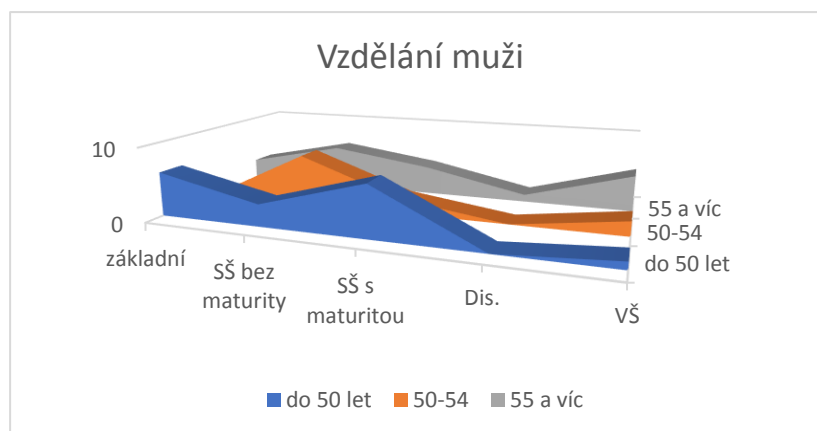
Graf č. 7 (vlastní zpracování).

Výpočet v příloze č. I. otázka 1a2 H 01

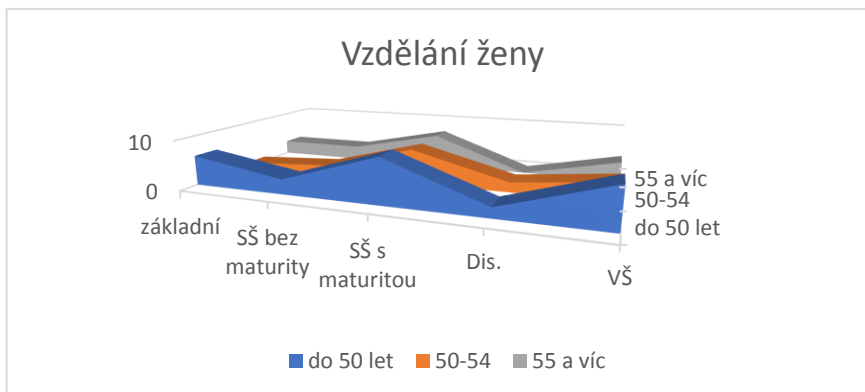
Otázka č.4 Vzdělání

Graf č. 8 (vlastní zpracování).

Graf č. 9 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 04A Zastoupení stupně vzdělání je ve věkových skupinách stejné.

H0 04C Zastoupení stupně vzdělání je ve věkových skupinách pro skupinu žen stejné.

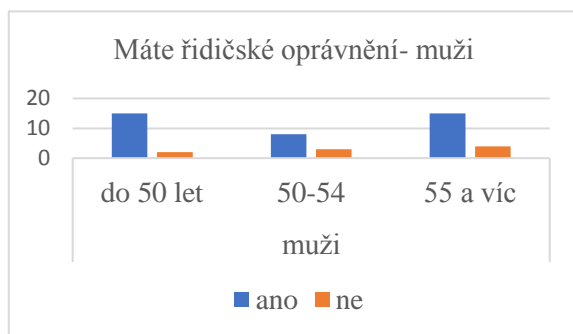
H0 04D Zastoupení stupně vzdělání je pro skupinu žen a skupinu mužů stejné.

Lze shrnout, že nebyl nalezen žádný vztah mezi vzděláním a pohlavím či věkovou skupinou.

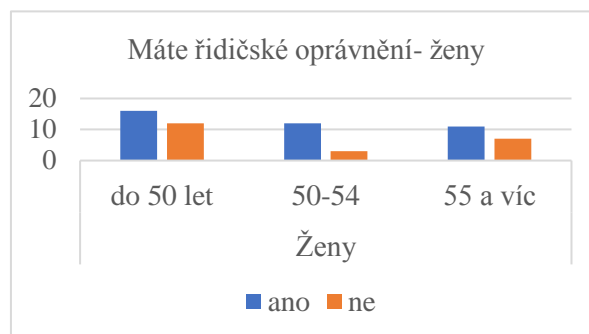
Výpočet v příloze č. I otázka 4 H04

Otázka č.8 Máte řidičské oprávnění?

Graf č. 10 (vlastní zpracování).

Graf č. 11 (vlastní zpracování).

Tato otázka byla zařazena proto, aby byly zřejmé některé praktické kompetence. Personalisté v obecné hladině dnes tvrdí, že vlastnit řidičský průkaz má stejnou váhu jako umění číst a psát.

Přijaté hypotézy

H0 08A Řidičské oprávnění nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 08C Řidičské oprávnění ve skupině žen nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 08D Vlastnictví řidičského oprávnění nesouvisí s pohlavím.

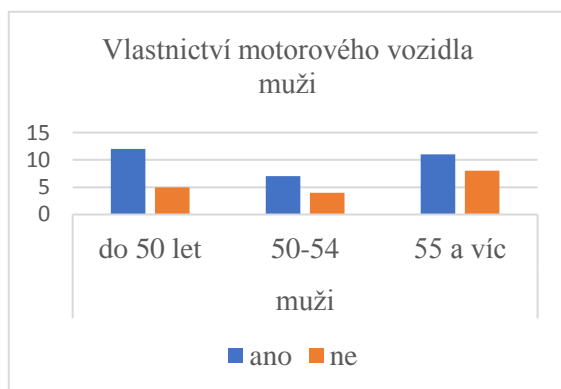
H0 08E Řidičské oprávnění ve skupině 50+ nesouvisí s pohlavím.

Testování potvrzuje nezávislost vlastnictví řidičského oprávnění na pohlaví či věkové skupině.

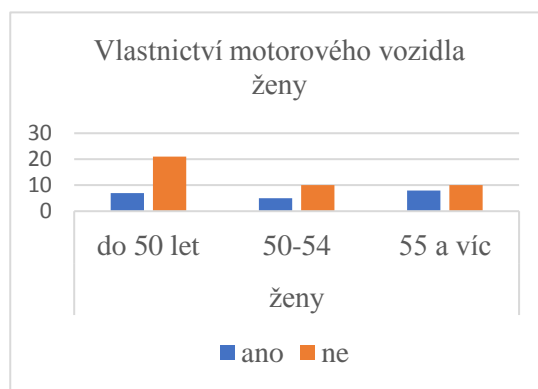
Výpočet v příloze č. I otázka 8 H08

Otázka č.10 Vlastníte motorové vozidlo?

Graf č. 12 (vlastní zpracování).

Graf č. 13 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 10A Vlastnictví motorového vozidla nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 10B U mužů vlastnictví motorového vozidla nesouvisí s věkovou skupinou

H0 10C U žen vlastnictví motorového vozidla nesouvisí s věkovou skupinou.

H1 10D Vlastnictví motorového vozidla souvisí s pohlavím.

H0 10E Vlastnictví motorového vozidla ve skupině 50+ nesouvisí s pohlavím.

Tato tvrzení naznačují, že není závislost mezi vlastnictvím motorového vozidla a věkovou skupinou. Je však zřejmá závislost mezi vlastnictvím motorového vozidla a pohlavím.

Otázka navazuje na předchozí. Je zřejmé, že mnozí lidé získali řidičské oprávnění ještě v mladém věku a od té doby neřídili. Je obecný předpoklad, že u mužů budou převažovat vlastníci vozidla-hlava rodiny, zatímco ženy budou spíše v menšině. Tento předpoklad se splnil.

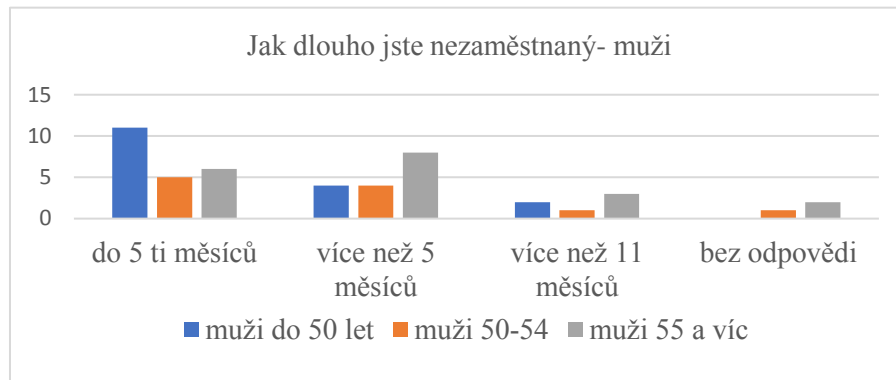
V souvislosti s H08 je zřejmé, že významně více lidí vlastní ŘP, ale nevlastní motorové vozidlo. Kategorie muži- 36% nevlastní motorové vozidlo a 64% ano. Ženy- 68% nevlastní a 32% vlastní. V porovnání s H08 je to významný rozdíl mezi vlastněním ŘP a vlastněním motorového vozidla (dvojnásobně). Muži a ženy celkem, bez ohledu na věk: 64% mužů vlastní motorová vozidla, kdežto u žen se jedná o 32%. Dá se vyvodit, že absence motorového vozidla omezuje možnost získání zaměstnání.

H0 08 a H0 10 spolu souvisí a je možné z těchto souvislostí vyvozovat, že lepší uplatnění na trhu práce bude mít člověk s řidičským oprávněním a nejlépe vlastním vozidlem a navíc, že situace u mužů a žen rozdílná.

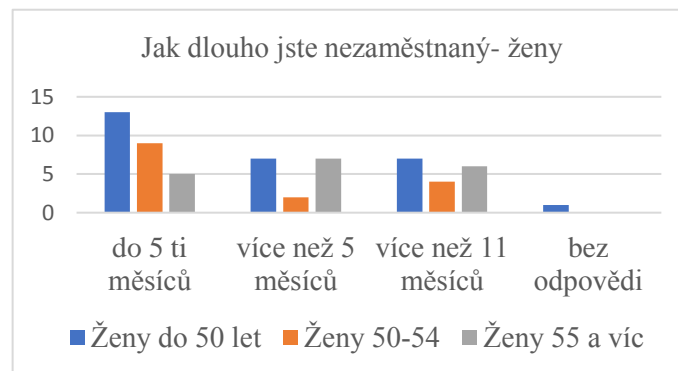
Výpočet v příloze č. I otázka 10 H10

Otázka č. 12- Jak dlouho jste nezaměstnaný?

Graf č. 14 (vlastní zpracování).

Graf č. 15 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 12A Struktura délky nezaměstnanosti nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 12C U žen struktura délky nezaměstnanosti nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 12D Struktura délky nezaměstnanosti nesouvisí s pohlavím.

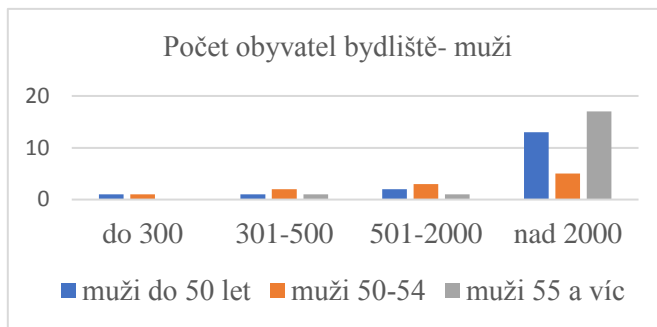
H0 12E Struktura délky nezaměstnanosti ve skupině 50+ nesouvisí s pohlavím.

Celkově lze shrnout, že nebyl zjištěn vztah mezi délkou nezaměstnanosti a věkovou strukturou či pohlavím.

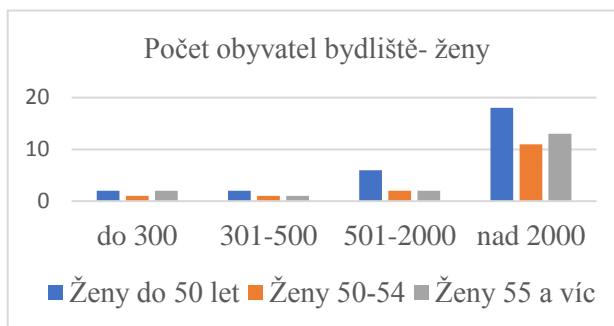
Výpočet v příloze č. I otázka 12 H12

Otázka č. 15- Počet obyvatel bydliště?

Graf č. 16 (vlastní zpracování).

Graf č. 17 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 15A Počet obyvatel bydliště nezaměstnaného nesouvisí s věkovou skupinou.

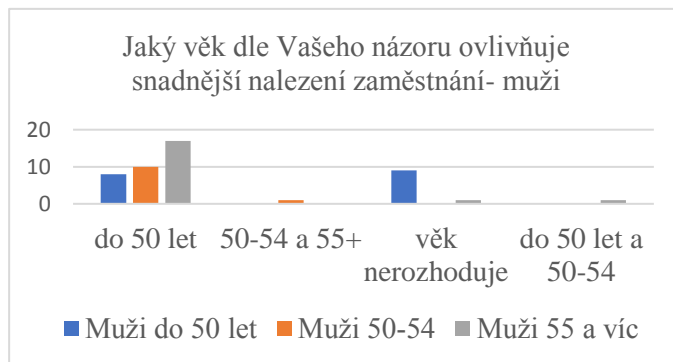
H0 15D Počet obyvatel bydliště nezaměstnaného nesouvisí s pohlavím.

Nebyla shledána závislost mezi počtem obyvatel bydliště a věkovou skupinou či pohlavím.

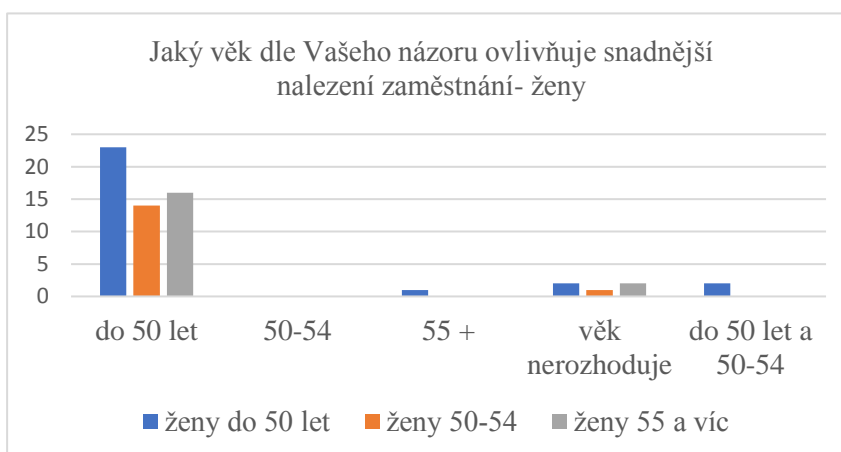
Výpočet v příloze č. I otázka 15 H15

Otázka č. 16- Jaký věk dle Vašeho názoru ovlivňuje snadnější nalezení zaměstnání?

Graf č. 18 (vlastní zpracování).

Graf č. 19 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H1 16A Věkové skupiny se liší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.

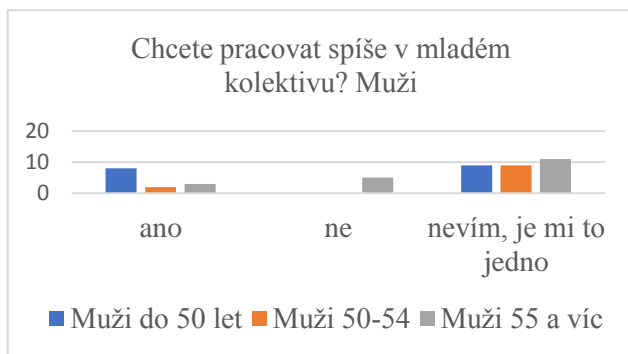
H0 16D Muži a ženy se neliší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.

Byl nalezen vztah mezi věkovou skupinou a názorem na vliv věku na možnost zaměstnání, a to takový, že věková skupina 50+ tento vliv vnímá více. Přičemž tento vliv je vnímán bez rozdílu pohlaví, i když hraničně.

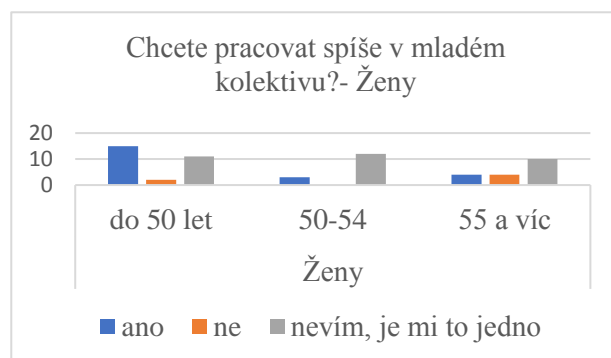
Výpočet v příloze č. I otázka 16 H16

Otázka č. 17- Chcete pracovat spíše v mladém kolektivu?

Graf č. 20 (vlastní zpracování).

Graf č. 21 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H1 17A. Chuť pracovat v mladém kolektivu souvisí s věkovou skupinou.

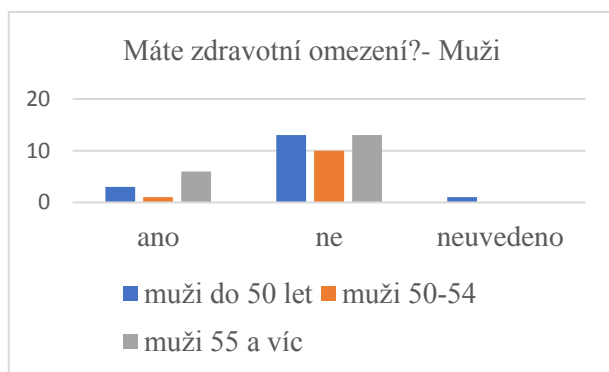
H0 17D. Chuť pracovat v mladém kolektivu nesouvisí s pohlavím.

Byl nalezen vztah mezi věkovou skupinou a chutí pracovat v mladém kolektivu, přičemž ve skupině do 50 let byla větší chuť pracovat v mladém kolektivu, kdežto ve skupině 50+ převažovala odpověď, že je jim to jedno. Tento vztah je takto vnímán bez rozdílu pohlaví.

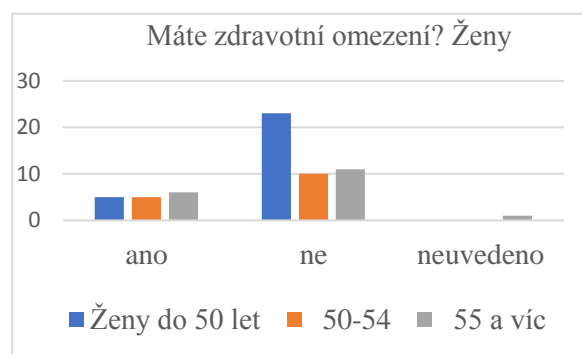
Výpočet v příloze č. I otázka 17 H17

Otázka č. 20- Máte zdravotní omezení?

Graf č. 22 (vlastní zpracování).

Graf č. 23 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 20A Existence zdravotního omezení nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 20C. U žen existence zdravotního omezení nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 20D Existence zdravotního omezení nesouvisí s pohlavím.

H0 20E Existence zdravotního omezení ve skupině 50+ nesouvisí s pohlavím.

V této otázce lze formulovat závěr, že existence zdravotního omezení nesouvisí ani s věkovou skupinou, ani s pohlavím.

Výpočet v příloze č. 1 otázka 20 H20

Otázka č.24- Jaké bylo Vaše poslední zaměstnání

Z důvodu velikosti tabulky není přiložen graf, bylo pouze zpracováno chí kvadrátem.

Přijaté hypotézy

H0 24A Druh poslední profese nesouvisí s věkovou skupinou.

H1 24D. Druh poslední profese souvisí s pohlavím.

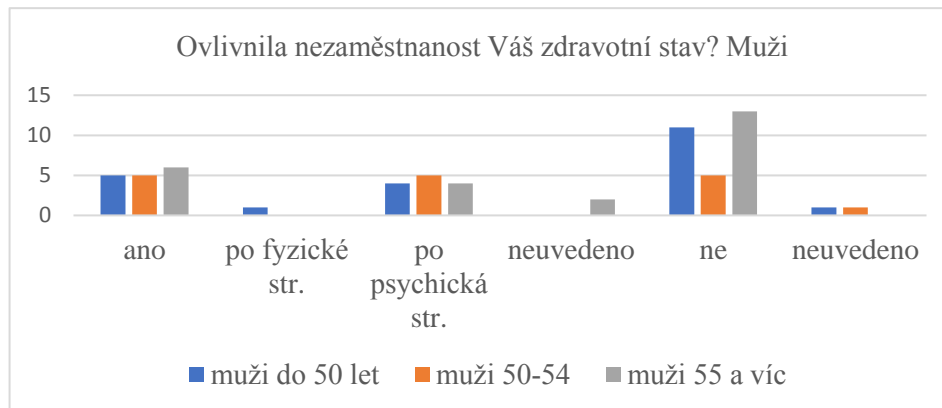
Bylo zjištěno, že druh poslední profese nesouvisí s věkovou skupinou, ale byl nalezen vztah k pohlaví. U mužů převládaly dělnické a technické profese, u žen zaměření administrativní.

Výpočet v příloze č. I otázka 24 H24

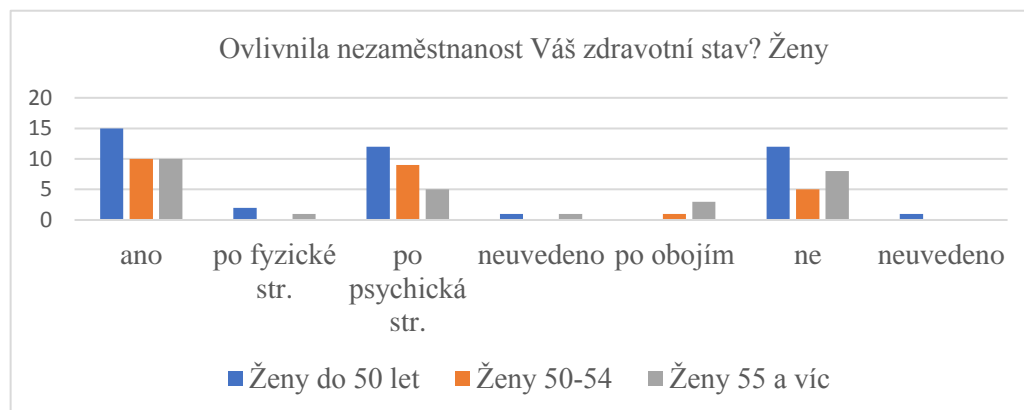

Otázka č. 25- Ovlivnila nezaměstnanost Váš zdravotní stav?

Graf č. 24 (vlastní zpracování).

Graf č. 25 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 25A Věkové skupiny se neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.

H0 25B U mužů se věkové skupiny neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.

H0 25C U žen se věkové skupiny neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.

H1 25D Muži a ženy se liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.

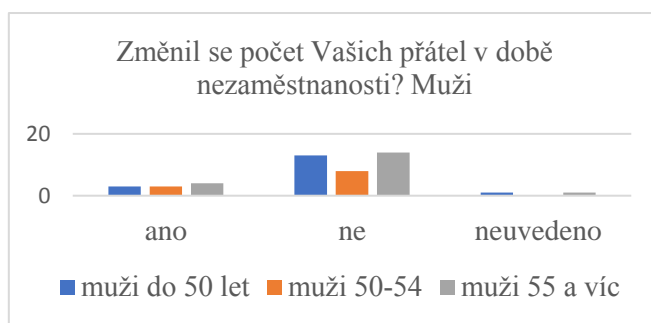
H0 25E Muži a ženy se ve skupině 50+ neliší v názoru na vliv zaměstnanosti na zdravotní stav.

Nebyl zjištěn vztah mezi věkovou skupinou a názorem na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav. U pohlaví naopak tento vztah nalezen byl, a to takový, že ženy si převážně myslí, že vliv má, kdežto muži si myslí, že ne. Ve skupině 50+ tento vztah potvrzen nebyl, musí tedy mít původ ve skupině do 50 let.

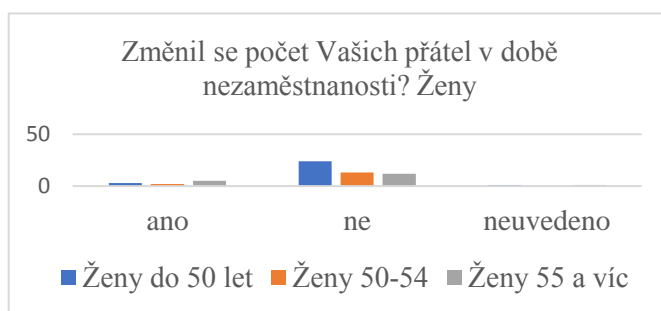
Výpočet v příloze č. I otázka 25 H25

Otázka č.26- Změnil se počet Vašich přátel v době nezaměstnanosti?

Graf č. 26 (vlastní zpracování).

Graf č. 27 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 26A Věkové skupiny se neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.

H0 26D Muži a ženy se neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.

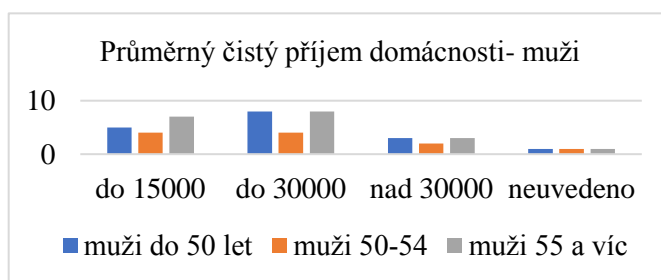
H0 26E Muži a ženy se ve skupině 50+ neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.

Nebyl zjištěn vztah mezi věkovou skupinou či pohlavím a názorem na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.

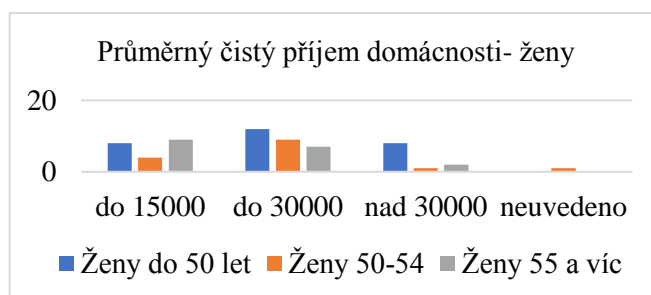
Výpočet v příloze č. I otázka 26 H26

Otázka č.28- Průměrný příjem domácnosti?

Graf č. 28 (vlastní zpracování).

Graf č. 29 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 28A Průměrný příjem domácnosti nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 28B U mužů průměrný příjem domácnosti nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 28C U žen průměrný příjem domácnosti nesouvisí s věkovou skupinou.

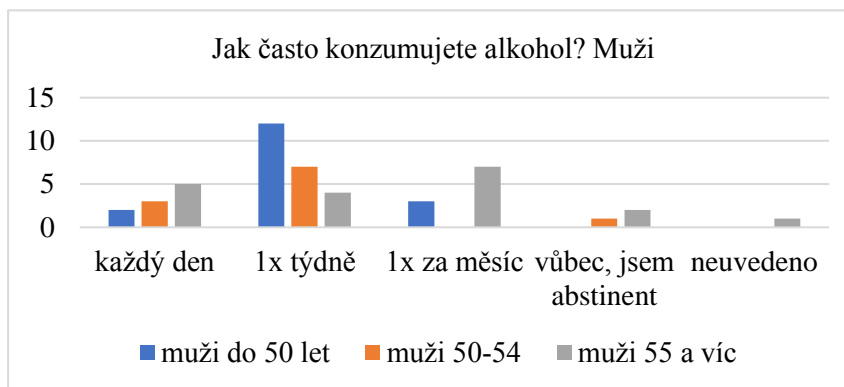
H0 28D Průměrný příjem domácnosti nesouvisí s pohlavím.

U této otázky nebyl zjištěn žádný vztah mezi věkovou skupinou či pohlavím a průměrným příjmem v domácnosti.

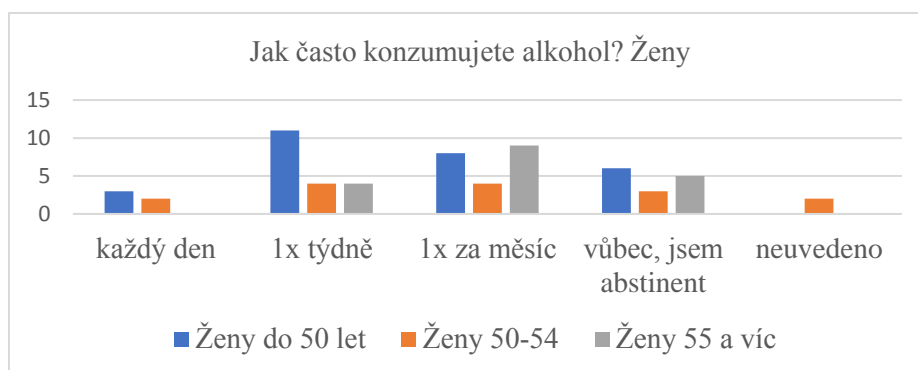
Výpočet v příloze č. I otázka 28 H28

Otázka č.29- Jak často konzumujete alkohol?

Graf č. 30 (vlastní zpracování).

Graf č. 31 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 29A Frekvence požívání alkoholu nesouvisí s věkovou skupinou.

H1 29D Frekvence požívání alkoholu souvisí s pohlavím.

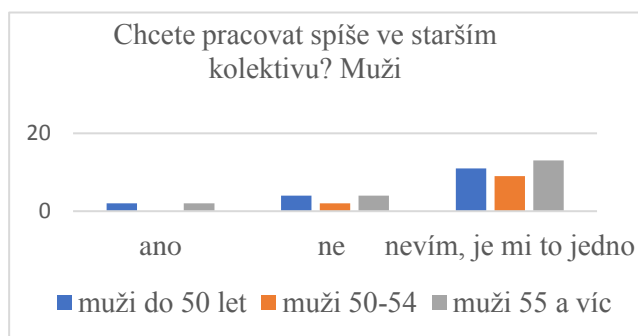
H1 29E Frekvence požívání alkoholu ve skupině 50+ se u mužů a žen liší.

Nebyla zjištěna závislost frekvence užívání alkoholu na věkové skupině, ale byl nalezen vztah mezi frekvencí užívání alkoholu a pohlavím, a to i samostatně ve skupině 50+. Tento vztah potvrzuje skutečnost, že užívání alkoholu je významně častější u mužů než u žen, a to jak v celé skupině, tak ve skupině 50+.

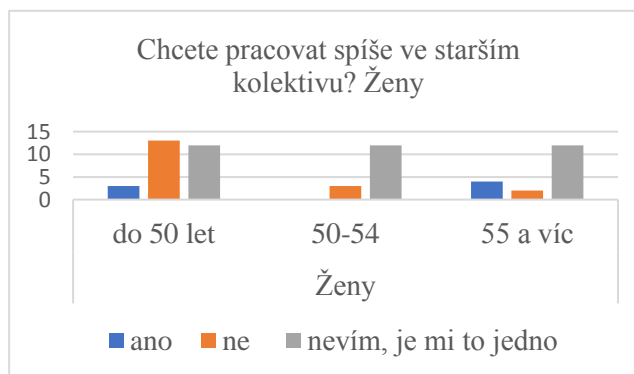
Výpočet v příloze č. I otázka 29 H29

Otázka č. 30 Chcete pracovat spíše ve starším kolektivu?

Graf č. 32 (vlastní zpracování).

Graf č. 33 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H1 30A Chuť pracovat spíše v starším kolektivu souvisí s věkovou skupinou.

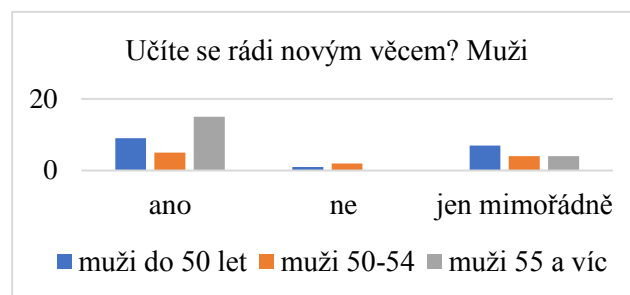
H0 30D Chuť pracovat spíše v starším kolektivu nesouvisí s pohlavím.

Konstatujeme, že chuť pracovat spíše ve starším kolektivu nesouvisí s pohlavím, ale nacházíme vztah mezi věkovou skupinou chutí pracovat ve starším kolektivu. Tento vztah je takový, že u skupiny 50+ významně převyšuje názor, že je jim to jedno. U skupiny do 50 let je sice tento názor také většinový, ale ne výrazně, a k tomu je významné množství hlasů proti chuti pracovat v takovém kolektivu.

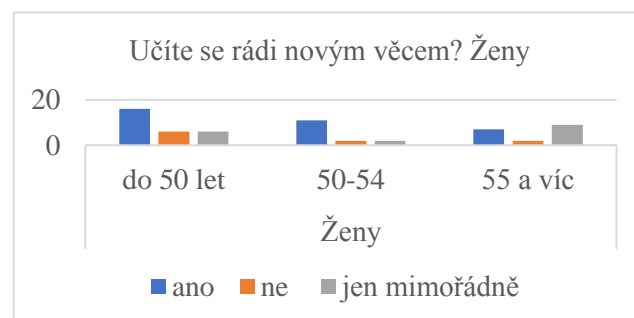
Výpočet v příloze č. I otázka 30 H30

Otázka č.31- Učíte se rádi novým věcem?

Graf č. 34 (vlastní zpracování).

Graf č. 35 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 31A Věkové skupiny se neliší v názoru na ochotu učít se novým věcem.

H0 31C U žen se věkové skupiny neliší v názoru na ochotu učít se novým věcem.

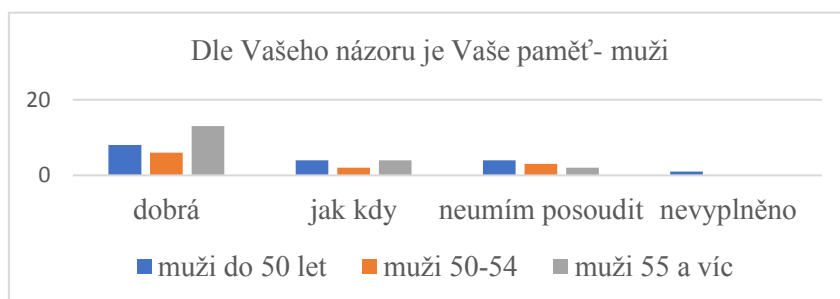
H0 31D. Muži a ženy se neliší v názoru na ochotu učít se novým věcem.

V této otázce nebyl nalezen žádný vztah mezi věkovou skupinou či pohlavím a názorem na ochotu učit se novým věcem. A to ani ve skupině 50+.

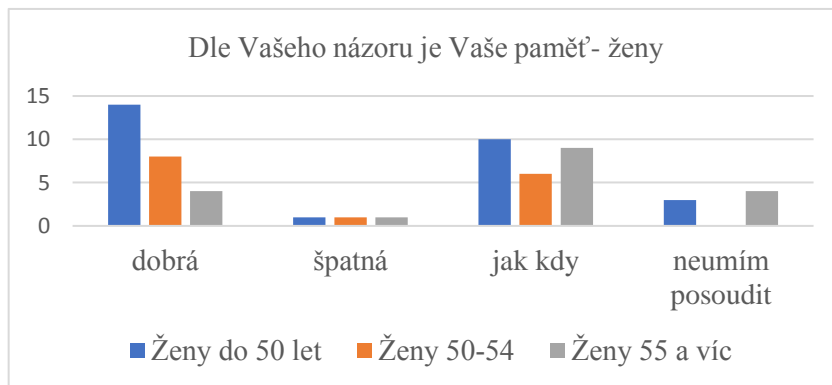
Výpočet v příloze č. I otázka 31 H31

Otázka č.32- Dle Vašeho názoru je Vaše paměť?

Graf č. 36 (vlastní zpracování).

Graf č. 37 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 32A Věkové skupiny se neliší v názoru na kvalitu své paměti.

H0 32B U mužů se věkové skupiny neliší v názoru na kvalitu své paměti.

H0 32C U žen se věkové skupiny neliší v názoru na kvalitu své paměti.

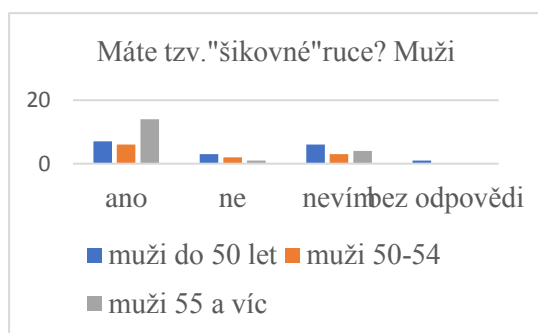
H0 32D Muži a ženy se liší v názoru na kvalitu své paměti.

Nebyl zjištěn vztah mezi věkovou skupinou ani pohlavím a názorem na kvalitu vlastní paměti.

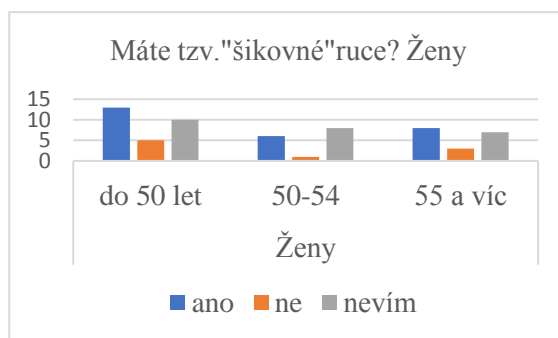
Výpočet v příloze č. I otázka 32 H32

Otázka č. 33 Máte tzv. šikovné ruce?

Graf č. 38 (vlastní zpracování).

Graf č. 39 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 33A Věkové skupiny se neliší v názoru na šikovnost svých rukou.

H0 33D Muži a ženy se neliší v názoru na šikovnost svých rukou.

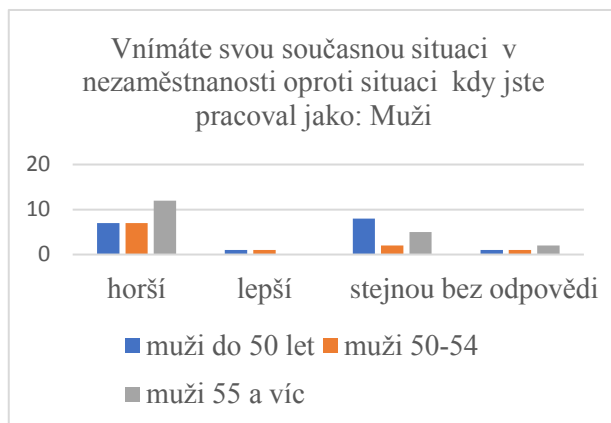
V této otázce nebyl zjištěn vztah mezi věkovou skupinou či pohlavím a názorem na šikovnost vlastních rukou.

Výpočet v příloze č. I otázka 33 H33,

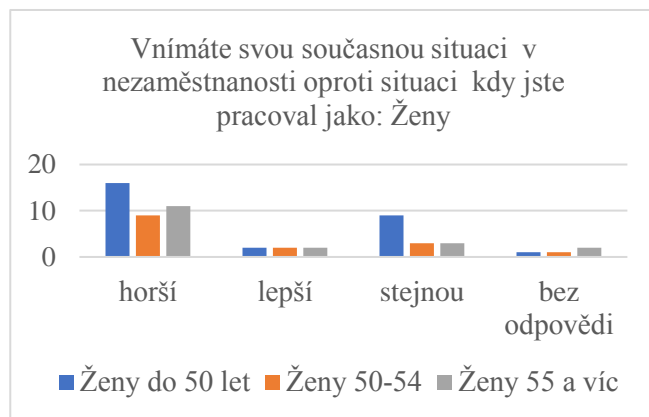

Otázka č. 35 Vnímáte svou současnou situaci v nezaměstnanosti oproti situaci, kdy jste pracoval jako:

Graf č. 40 (vlastní zpracování).

Graf č. 41 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 35A Věková skupina nemá vliv na vnímání změny životní situace vyvolané ztrátou zaměstnání.

H0 35B Věková skupina nemá u mužů vliv na vnímání změny životní situace vyvolané ztrátou zaměstnání.

H0 35C Věková skupina nemá u žen vliv na vnímání změny životní situace vyvolané ztrátou zaměstnání.

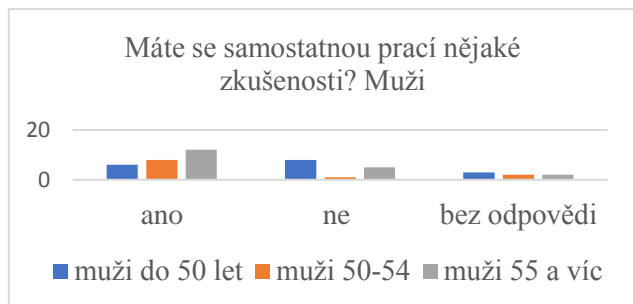
H0 35D Pohlaví nemá vliv na vnímání změny životní situace vyvolané ztrátou zaměstnání.

Nebyl zjištěn žádný vztah mezi věkovou skupinou či pohlavím a vnímáním změny životní situace vyvolané ztrátou zaměstnání.

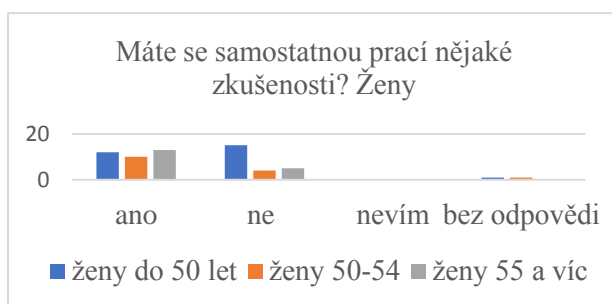
Výpočet v příloze č. I otázka 35 H35

Otázka č. 40 Máte se samostatnou prací nějaké zkušenosti?

Graf č. 42 (vlastní zpracování).

Graf č. 43 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H1 40A Věkové skupiny se liší ve zkušenostech se samostatnou prací.

H1 40C U žen se věkové skupiny liší ve zkušenostech se samostatnou prací.

H0 40D Muži a ženy se neliší ve zkušenostech se samostatnou prací.

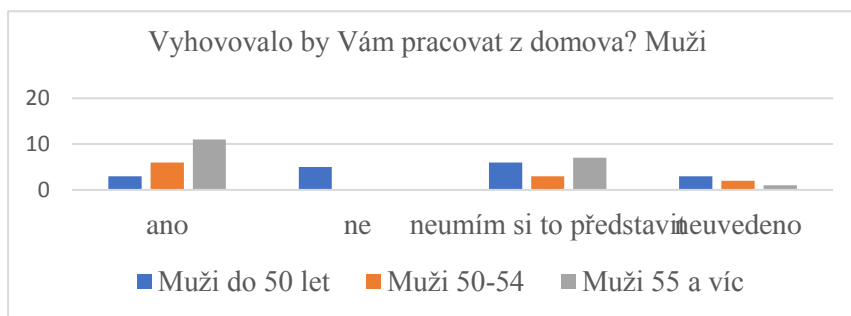
H0 40E Muži a ženy ve skupině 50+ se neliší ve zkušenostech se samostatnou prací.

Mezi muži a ženami nebyl nalezen vztah ke zkušenostem se samostatnou prací. Tento vztah byl ale nalezen u věkových skupin, a to takový, že skupina 50+ má výrazně větší zkušenosti, a to jak v celé skupině, tak ve skupině žen.

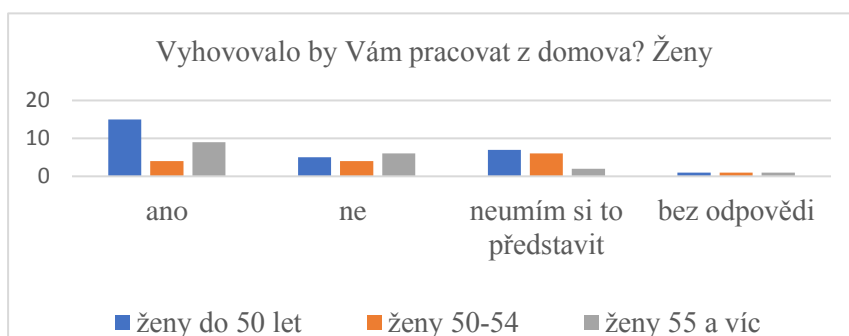
Výpočet v příloze č. I otázka 40 H40

Otázka č. 41 Vyhovovalo by Vám pracovat z domova?

Graf č. 44 (vlastní zpracování).

Graf č. 45 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 41A Věkové skupiny se neliší v názoru na ochotu pracovat z domova.

H0 41C U žen se věkové skupiny neliší v názoru na ochotu pracovat z domova.

H0 41D Muži a ženy se neliší v názoru na ochotu pracovat z domova.

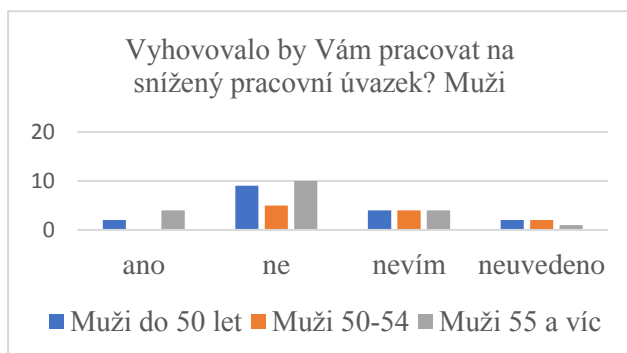
H1 41E Muži a ženy se ve skupině 50+ liší v názoru na ochotu pracovat z domova.

Nebyl nalezen vztah mezi věkovou skupinou a názorem na ochotu pracovat z domova. Stejně tak nebyl nalezen tento vztah vůči pohlaví. Nalezen byl však vztah mezi pohlavím a ochotou pracovat z domova ve skupině 50+. Ženy z této skupiny jsou významně méně ochotné přijmout práci z domova.

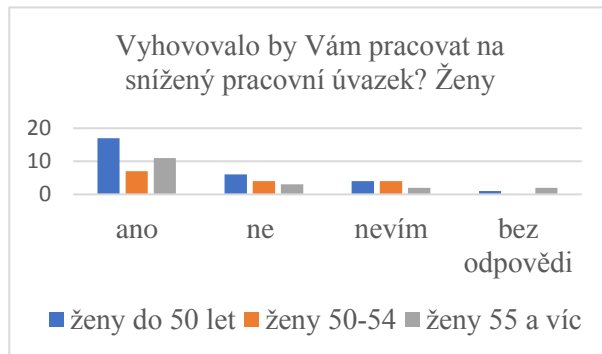
Výpočet v příloze č. I otázka 41 H41

Otázka č. 42 Vyhovovalo by Vám pracovat na snížený pracovní úvazek?

Graf č. 46 (vlastní zpracování).

Graf č. 47 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 42A Vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek nesouvisí s věkovou skupinou.

H0 42C U žen vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek nesouvisí s věkovou skupinou.

H1 42D Vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek souvisí s pohlavím.

H1 42E Ve skupině 50+ vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek souvisí s pohlavím.

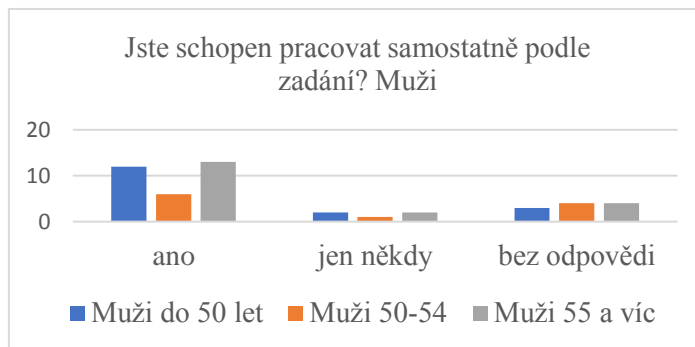
Nebyla nalezena závislost věkové skupiny na vztahu k práci na zkrácený úvazek. Byla však nalezena závislost mezi pohlavím a vztahem k práci na zkrácený úvazek, a to jak v celé skupině, tak ve skupině 50+.

Výsledek testování říká, že ženy jsou významně ochotnější pracovat na zkrácený úvazek než muži.

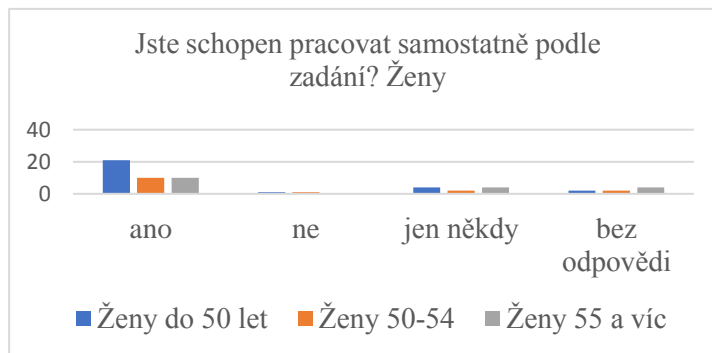
Výpočet v příloze č. I otázka 42 H42

Otázka č. 46 Jste schopen pracovat samostatně podle zadání?

Graf č. 48 (vlastní zpracování).

Graf č. 49 (vlastní zpracování).

Přijaté hypotézy

H0 46A Posouzení schopnosti samostatné práce je ve věkových skupinách stejné.

H0 46D Posouzení schopnosti samostatné práce je u mužů a žen stejné.

U této otázky nebyl nalezen vztah mezi posouzením schopností samostatné práce, a to jak vůči věkové skupině, tak vůči pohlaví.

Výpočet v příloze č. I otázka 46 H46

5.2 Diskuse

Pokud se podíváme na danou problematiku očima nezaměstnaného, je nezaměstnanost výrazným zásahem do aktivního života člověka. Může vzbuzovat často v člověku pocit, že nic neumí, že není potřebný, že si ho nikdo neváží, že ho nikdo nepotřebuje. Nezaměstnanost je velkou zátěží pro každého, ale kdo chce uspět, snaží se pro to něco udělat. Mnozí hledají nové zaměstnání pomocí svých známých, někteří, ti odvážnější, se pouštějí do podnikání. Překážkou jejich nového zařazení bývají často špatné pracovní návyky, někteří nestačí novému tempu. Svůj podíl sehrává i administrativní neznalost v oblasti podnikání. Zejména tam, kde se do podnikání pustí člověk, který celý svůj pracovní život byl zaměstnancem, často i u jednoho zaměstnavatele. Pak je orientace na nové a jiné znalosti obtížná. Výkon nových činností bývá v oblasti nové práce problém. Pro tyto lidi může být velký problém, pokud se jejich původní zaměstnání řadí v současné době k méně vyhledávaným. Řešením je například únik do předčasného důchodu. Odchod z trhu práce mnohdy ještě zdravých a hlavně zkušených lidí je škoda jak pro nezaměstnaného samotného, tak i pro společnost.

„ ... je zejména dlouhodobá nezaměstnanost chápána jako ekonomický a hlavně sociálně nežádoucí jev“ (Mareš, 1998, s.75).

Výše uvedený citát potvrzuje zjištění

„Psychofyzické dispozice k výkonu se nazývají schopnosti: R.Meili (1987) je definuje jako “úhrn psychických podmínek, které jsou nutné k provedení nějaké činnosti“ (Nakonečný, 1997 s.94).

Na stejné, výše uvedené stránce uvádí Nakonečný (1997) mimo jiné, že výkon je determinován centrální schopností, která je odvozená od vrozeného intelektového faktoru. Mezi neintelektové faktory patří: motivace, nálady, únava a jiné přechodné stavy.

V této souvislosti je třeba zařadit i přechodné stavy, které vycházejí z klimakteria a to u žen i mužů. Dále lokální schopnosti jako vlastnosti smyslových orgánů a motoriky.

Jejich učením, rozvíjením, získáváním dovedností posilujeme instrumentální struktury, které zase přímo souvisejí s výkonem.

„Vývoj schopností je ovlivnitelný učením“ (Nakonečný b,1997, s.99). Také tento autor uvádí, že důležitou životní roli sehrává včasná stimulace, systematická cvičení a navození motivace. Tyto znalosti pak osobnost uplatňuje celý život.

Na základě předchozího zpracování v grafech a chí kvadrátem budou uvedeny ty nejzajímavější výsledky porovnané s názory jiných autorů.

Zastoupení stupně vzdělání

Bylo zjištěno, že 60% dotázaných ve věku 50+ jsou středoškoláci, ve věku do 50 ti let je to 49%. Celkově se ukazuje, že 56% ze sledované skupiny všech nezaměstnaných jsou středoškoláci, tudíž níže uvedené tvrzení neplatí. Z toho plyne, že nejvíce nezaměstnaných středoškoláků je ve skupině 50+, která se stává zájmovou skupinou a zde lze přihlédnout k tomu, že tato skupina je schopna dobré komunikace a případného učení. Celkově je vysokoškolsky vzděláno 24% do 50 let a 29% ve věku 50+. Z tohoto poměru můžeme odvodit, že VŠ najdou lepší uplatnění do 50let. Se základní školou hledá práci do 50 let cca 1/4, což je 27% respondentů a nad 50 let jen 11%. Z toho můžeme odvodit, že lidé se základním vzděláním po 50 ti letech mají menší problém se zaměstnáním.

„Vzdělání je mezi faktory „lidského kapitálu“ ovlivňujícími dlouhodobou nezaměstnanost nejvýznamnější. To je patrné zejména ve Velkoměstě: skoro 70% dlouhodobě nezaměstnaných ve Velkoměstě reprezentují nezaměstnaní bez kvalifikace“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 33).

Počet obyvatel bydliště

Zde se průzkum na zkoumaném vzorku shoduje s tvrzením. Nejvíce nezaměstnaných respondentů z celku odpovědělo, že bydlí ve městě nad 2000 obyvatel a to v 71%. Pokud sledujeme výhradně věk 50+ , tak je to ještě o trochu více 73%. Do 50 ti je to 69% a jen 13% žije v místě do 500 obyvatel. Tato okolnost by měla být

příznivá pro získání možnosti zaměstnání, obecně platí, že čím větší město, tím více příležitostí zaměstnání.

Řidičské oprávnění

Nesouvisí s věkovou skupinou ani s pohlavím. V rámci kategorie všech, bez rozlišení věku muži vlastní z 81% řidičský průkaz a ženy 64%. Zajímavé je srovnání ve věku 50+ Pokud srovnáme muže vlastní řidičské oprávnění v 77% a ženy v 70%. Z toho plyne, že obě skupiny jsou v této oblasti vyrovnané a nic nebrání tomu, aby tuto schopnost mohly využívat. Personalisté v obecné hladině dnes tvrdí, že vlastnit řidičský průkaz má stejnou váhu jako umění číst a psát.

Vlastnictví motorového vozidla

Na tuto otázku odpovědělo 46% respondentů vlastní motorové vozidlo a v souvislosti s ostatními výsledky je zřejmé, že zejména ženy z 68% motorové vozidlo nevlastní a muži nevlastní jen v 36%. Tento markantní rozdíl (dvojnásobný) vede k zamyšlení, jestli v oblasti žen neposkytovat více kondičních jízd, vzhledem k tomu, že jejich sebedůvěra, pokud nejezdí, nemůže být oprávněně silná. Sebedůvěra v této oblasti je důležitý faktor uplatnění na trhu práce. Z těchto posledních dvou odpovědí lze vyvozovat, že lepší uplatnění na trhu práce bude mít člověk s řidičským oprávněním a nejlépe s vlastním vozidlem.

V souvislosti s předchozí otázkou na vlastnictví řidičského oprávnění je zřejmé, že významně více lidí vlastní ŘP (dvojnásobně), ale nevlastní motorové vozidlo. Dá se vyvodit, že absence motorového vozidla omezuje možnost získání zaměstnání. Situace mužů a žen je v této oblasti rozdílná v neprospěch žen.

Doba nezaměstnanosti

Nejvíce nezaměstnaných do 5 –ti měsíců ve věku 50+ je u mužů ve 41% a u žen 42%. Za relativní úspěch lze považovat fakt, že ve zkoumaném období bylo málo dlouhodobě nezaměstnaných nad 11 měsíců. Zajímavostí je, že nezaměstnaných nad 11 měsíců u věku 50+ je u mužů 15% a u žen

dvojnásobně tj. 30%. Z toho je patrné, že problém nezaměstnanosti ve věku 50+ se nejvíce týká žen. Níže uvedené tvrzení je pravděpodobně správné, nezaměstnaní do 5-ti měsíců práci vyhledávají aktivněji a nezůstávají na úřadu práce.

„S délkou nezaměstnanosti také klesá pravděpodobnost návratu do placeného zaměstnání. Bylo zjištěno, že osoby, které zůstaly déle než 15 měsíců nezaměstnanými, ve srovnání s osobami, které byly nezaměstnané jen 3 měsíce, mají při hledání zaměstnání jen třetinovou pravděpodobnost úspěchu“ (Mareš, 1998, s. 75).

„Ve Velkoměstě i v Hornickém městě představují téměř polovinu dlouhodobě nezaměstnaných muži“ (Sirovátka, Řezníček, 1995 s. 32).

Toto tvrzení se nepotvrdilo, pravděpodobně i proto, že tento průzkum nebyl zaměřen na hornickou lokalitu, ale na okres České Budějovice.

„V okrese Venkov ženy výrazně převažují i v dlouhodobé nezaměstnanosti (62%)“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 32).

Toto tvrzení se potvrdilo i v tomto šetření v dlouhodobé nezaměstnanosti převládají ženy – dvojnásobně. Může to být dáno i tím, že za socialismu pracovaly ženy v zemědělství, v oděvním a v potravinářském průmyslu. S nástupem levné zahraniční konkurence a větším využitím mechanizace ubylo více míst právě pro ženy.

„Věk neovlivňuje podle statistik úřadů práce nijak silně dlouhodobost nezaměstnanosti“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 32).

Průzkumem bylo zjištěno, že ovlivňuje, nejvíce nezaměstnaných do 50-ti let je 55% a ve věku 50+ jen 42%. Otázkou zůstává, jakou možnost uplatnění dané skupiny mají.

Vliv věku na možnost získání zaměstnání

„Věk se spíše projevuje ve spojení s jinými faktory jako je zdravotní stav, nedostatek pracovní zkušenosti a také pohlaví (u žen), či nedostatečná kvalifikace.

Ve Velkoměstě se dlouhodobá nezaměstnanost projevuje zvláště ve věku nad 30 let“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 33).

Toto tvrzení se ukázalo nepravdivé, jelikož 86% všech respondentů bez rozlišení věku si myslí, že věk rozhoduje. Ještě markantnější je to v názoru dotázaných ve věku 50+, v 94%. Toto zjištění má zajímavý aspekt i v tom, že většina respondentů přichází z bydliště nad 2000 obyvatel. Pokud zvážíme i uvedené jiné faktory, tak zdravotní stav u většiny respondentů je dle jejich informací dobrý, jen 25% respondentů celkově má zdravotní omezení. Ve věku 50+ má zdravotní omezení 23% mužů a 34% žen. Skupina 50+ uvedla v 71%, že zdravotní důvody nesouvisí s věkovou skupinou a zdravotní omezení nemají. Toto sdělení by umožňovalo větší možnost případného zaměstnání, samozřejmě s ohledem na věk a možnosti.

Druh poslední profese

Průzkum potvrdil, že druh poslední profese nesouvisí s věkovou skupinou. Dominantní jsou dělnické profese jak ve věku do 50 ti let, tak i ve věku nad 50+, celkově je to 41% všech nezaměstnaných. Procentuálně je nejméně 12% nezaměstnaných techniků. Zajímavě vysoké číslo vyšlo i u nezaměstnaných, kteří pracovali v administrativě ve věku 50+ v 26% podobně jako u služeb, kde vyšlo 21%. Dvojnásobný nárůst nezaměstnaných techniků do 50 ti 8% a 50+ 16% nás vede k otázce, přestože se jedná o nízké procento, jestli ve věku 50+ respondenti schopni a ochotni se učit novým technickým věcem.

Vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav

„Vyřazení jedince z pracovního procesu přináší kromě problémů sociálních i důsledky zdravotní“ (Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013, s.103).

„Zhoršení zdravotního stavu bylo doloženo jak přítomností tělesných příznaků, tak i zvýšeným využíváním zdravotnických služeb nezaměstnanými“ (Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013, str.104).

Informace od respondentů neobsahují časovou řadu, a tak nelze zcela prokázat pravdivost tohoto tvrzení, ale lze obecně předpokládat, že je pravdivé. Ze skupiny respondentů má jen 25% zdravotní omezení. Přičemž ve věku 50+ je to u žen 34% a u mužů 23%. Pozitivním zjištěním je, že respondenti ve vyšším věku nemají zdravotní omezení a to znamená, že přiměřeně věku a schopnostem jsou schopni vykonávat zadanou práci bez omezení. Pozorování respondentů z dlouhodobého hlediska bohužel není možné, ale dá se předpokládat, že je níže uvedené tvrzení obecně platné.

„Zhoršení zdravotního stavu bylo doloženo jak přítomností tělesných příznaků, tak i zvýšeným využíváním zdravotnických služeb nezaměstnanými“ (Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013, str.104).

„Zhoršený zdravotní stav ovlivňuje dlouhodobost nezaměstnanosti zvláště u mužů a ve spojení s vyšším věkem a nízkou kvalifikací. Ve Velkoměstě má 22% dlouhodobě nezaměstnaných změněnou pracovní schopnost, u mužů je to až 30% (a také 30% u nezaměstnaných déle než rok“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 33).

V tvrzení procentuálně nezaměstnaných se zdravotním omezením je přiměřená shoda, ale nízká kvalifikace figuruje jen v 11%.

Respondenti celkově ve věku nad 50 let se v 50% domnívají, že má vliv nezaměstnanost na zdravotní stav. Citlivější v tomto ohledu jsou ženy, 58% se domnívá, že nezaměstnanost má vliv na zdravotní stav. Citlivost se zvyšuje s přibývajícím věkem, ženy nad 50 vnímají spojitost nezaměstnanosti se zdravotním stavem už v 61%. Může to znamenat, že muži svému zdravotnímu stavu nepřikládají velkou váhu ke vztahu v možnosti zaměstnání nebo se snaží, aby ho zaměstnavatel viděl jako zdravějšího. V psychologických aspektech by bylo vhodné se věnovat více ženám, které to vnímají zřetelněji, než muži.

„Mezi nezaměstnanými je více nemocných, méně adjustovaných a méně šťastných lidí, než mezi zaměstnanými“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s.172).

Polovina dotázaných respondentů se domnívá, že nezaměstnanost má vliv na zdravotní stav, ale jen 25% dotázaných má sníženou pracovní schopnost ze zdravotních důvodů.

Emocionální zátěž zde může být extrémní, stres a šok snadno mohou vést k neobjektivnímu vidění světa, frustraci a tedy k iracionálnímu chování“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 2003, s.171).

„Ačkoliv existují různé názory na vztah mezi nezaměstnaností a mortalitou, objevují se nové důkazy pozitivního spojení ve studiích ukazujících, že dlouhodobá nezaměstnanost může na druhé straně mít vliv na dlouhověkost nezaměstnaných o dva až tři roky v závislosti na tom, kdy byla osoba označena za nadbytečnou“ (Arnold a kol., 2007, s. 405).

Bohužel k tomuto tvrzení v rámci průzkumu nejsou data. Obecně se dá předpokládat, že tvrzení platí.

Vliv nezaměstnanosti na počet přátel

K sociální podpoře okolí se uvádí: *„Stres se vyskytuje ve všech kulturách. Zdroje stresu se ale mohou lišit v závislosti na typu kultury. Z poznatků vyplývá, že se stres projevuje, když jsou vnímané požadavky na jednotlivce větší než jejich vnímaná schopnost požadavky zvládnout (transakční model stresu). Za velmi důležitý faktor, který chrání lidi před negativními účinky stresu, se považuje sociální podpora“ (Cardwell, Wadeley, Murphy, 2004, s.39).*

Toto tvrzení se plně potvrzuje, ve zkoumaném vzorku všech respondentů si 81% myslí, že nezaměstnanost vliv nemá na počet přátel a 19% si myslí, že má vliv. Podíváme-li se na to z hlediska věku, tak jen 14% respondentů do 50-ti let si myslí, že má vliv, ale ve věku 50+ je to již 23%. Z tohoto se dá odvodit, že věk 50+ je jistě citlivější na ztrátu přátel a pravděpodobně se o tyto vztahy více bojí. Naprosto vzácně se shodují obě kategorie 50+, že vliv nezaměstnanosti nemá vliv na počet přátel u mužů v 76% a u žen v 78%. Můžeme z toho odvozovat, že se jedná o skupinu citově a vztahově stálou, která okruh svých přátel nerada mění, ale také tím je zranitelnější při jejich případném odchodu.

Průměrný příjem domácnosti

„Po ztrátě zaměstnání se finanční situace u čtyř pětin domácností nezaměstnaných podle jejich hodnocení zhoršuje: u 34% domácností byla „mnohem horší“, u 44% „horší“, u 19% „stejná jako dříve“ a u 33% „lepší než dřív“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 46).

V rámci průzkumu má cca 46% příjem 15-30 000Kč. Do 15 000 Kč se zařazuje 36% nezaměstnaných a to je 40% domácností, kde nezaměstnanému je nad 50 let. V tomto příjmu ve věku do 50 ti let je pouze 30%. Rozdíl se násobí tím, že v pozdějším věku tato skupina nebude schopna si připravit finanční rezervy. Alarmující situace je u žen, kde v příjmové kategorii do 15.000 z 29% do 50 let se zvyšuje v 50+ na 41% domácností. Nejnižší příjem ze všech srovnávaných na domácnost procentuálně mají ženy 50+ ve 41%. Celkově ženy 47% mají příjem na domácnost 15-30 000 Kč. Jen 18% má příjem nad 30 000 Kč. Z toho plyne, že věková skupina 50+ ženy je nejohroženější nízkými příjmy a ze současných příjmů není schopná tvořit rezervu.

Frekvence požívání alkoholu

Průzkum potvrdil, že frekvence požívání alkoholu nesouvisí přímo s věkovou skupinou, ale přesto je zajímavé posouzení věkových skupin. Ve věku do 50 ti let konzumuje 51% 1x týdně alkohol a 11% každý den. Ve věku 50+ každý den konzumuje 17% a 1x týdně 32%, tedy vzrůstající tendence. Dále bylo zjištěno, že konzumace alkoholu souvisí s pohlavím a v tomto dle očekávání vedou muži, kteří konzumují alkohol denně ve 22% a ženy jen v 8%. Tyto údaje jsou alarmující, proto by bylo dobré zjistit, co je příčinou a co důsledkem. Týdně konzumují muži v 50% a ženy v 32%. Obě čísla jsou vysoká, když přihlédneme k nižším příjmům nezaměstnaných. Měsíčně konzumují muži ve 22% a ženy v 36%. Abstinenty je u mužů jen 6% a u žen 24%. Pokud posoudíme tato čísla dohromady, tak týdně konzumuje alkohol celých 40% mužů a žen a měsíčně 30%. Ve věku 50+ se frekvence požívání alkoholu liší u žen a mužů markantním způsobem. Denní požívání alkoholu přiznalo 28% mužů 50+ a jen 6% žen 50+.

Týdenní frekvenci přiznalo 38% mužů a 25% žen. Frekvenci měsíční uvedlo 42% žen a jen 24% mužů. Abstinuje 10% mužů a 26% žen. Z těchto výsledků je patrné, že alkohol je problémem zejména u mužů, kteří to mohou vnímat jako únik z dané frustrující situace. Pokud k tomu přidáme příjmy mužů 50+ na domácnost, kde v 39% je částka příjmů do 15 000 Kč, je situace velmi významná. V těsném závěsu jsou ženy s příjmem do 15 000 Kč v procentuálním zastoupení 41% ve věku 50+.

Chů pracovat v mladém kolektivu

Tolerantnost respondentů ve věku nad 50+ je 67%, ale u mladých do 50 ti let jen 44%. 62% dotázaných mužů odpovědělo, že je jim to jedno. Dalo by se říci, že jsou tolerantnější. Celkem obě skupiny mužů i žen nedávají přednost mladému kolektivu, ale je jim to jedno v 57%.

Chů pracovat ve starším kolektivu

Zde se, že poměrně velká část 38% mladých (do 50 ti let) nechce spolupracovat s věkově staršími, dokonce 17% ve věku 50+ nechce pracovat ve starším kolektivu.. Celkově je důležitý fakt, že 64% všech respondentů bez ohledu na pohlaví je ochotno, resp. je jim jedno, jestli budou pracovat ve starším kolektivu! Z toho se dá odvodit, že nevádí, když kolektiv je složen z více věkových kategorií. V této záležitosti je důležitá následující problematika.

Učení se novým věcem

Více než ½ dotázaných se rádo učí novým. Zajímavé je, že do 50 ti let se učí rádo 56% respondentů a ve věku 50+ ještě víc, 60%. To zcela neplatí u žen, z těch bez ohledu na věc se učí ráda jen polovina (56%) dotázaných. U mužů vyšlo 61%. Muži jsou v pozdějším věku 50+ mnohem ochotnější učit se novým věcem v 67%. Ženy jen v 55% ve věku nad 50+. U odpovědi ne je u žen 12% a u mužů jen 7%. Celkově se chce učit novým věcem v 50+ 60%. Závěrem je na místě otázka, zda je 58% dost na učení se novým věcem bez ohledu na pohlaví i věk. Celkově by se toto zjištění dalo vnímat jako dobrá informace pro možné rekvalifikace, ale je třeba klást důraz na získání zájmu zejména u ženské části populace.

Vlastní názor na kvalitu své paměti

„Ačkoli všichni lidé v podstatě touží po úspěchu, může se u mnohých uplatňovat dezaktivující strach z neúspěchu“ (Nakonečný, 1997, s. 396).

Pravděpodobně pravdivé tvrzení, jelikož jen zhruba polovina respondentů posuzuje svou paměť jako dobrou a mělo by být alarmující, že tuto skutečnost neumí posoudit cca 40%. Muži si z 57% myslí, že mají dobrou paměť, kdežto u žen je to pouze 43%. 20% mužů neumí kvalitu své paměti posoudit, kdežto u žen je to 50%. Je prokázáno, že biologický věk se vždy nemusí shodovat se skutečným věkem dle rodného listu. Důležitým aspektem je životní styl, předcházení nemocem. Stárnutí paměti je přímo odvislé od jejího tréninku a možnostech respondenta.

Názor na vlastní šikovnost

Sebeúcta rovná se úspěchu, který vychází z našich nároků. *„Sebe-úcta (self-esteem)“: ... “ je klíčovým aspektem konceptu jáství, vyjadřuje totiž podstatu dynamické funkce, tj. ego-vztažnou motivaci“ (Nakonečný b,1997 s.44).*

Průzkum v tomto ohledu potvrzuje tvrzení, jelikož vnitřní pocit šikovnosti souvisí s naším jástvím, naším pocitem potřebnosti a uplatnění. V kategorii do 50 let (všichni bez ohledu na věk a pohlaví) víc než třetina neumí posoudit, jestli má šikovné ruce. 36% respondentů neumí posoudit svou šikovnost. Dokonce i ve věku 50+ se jedná o 35%. Zajímavé je, že šikovnost neumí posoudit 41% žen, u mužů je to 30% a celkově obě pohlaví 37%. Celkově u respondentů dochází k malé sebedůvěře, jako kdyby se neznali a neměli sami se sebou zkušenosti. Ženy mají pravděpodobně nižší sebevědomí, myslí si, že mají horší paměť a nejsou šikovné.

Vnímání současné životní situace

„Situace vyplývající z trvající nezaměstnanosti byla vnímána jako mnohem horší u 9% respondentů, horší u 52%, pro 35% stejná, pro 4% byla situace lepší. Rozhodující pro hodnocení změny celkové situace je věk. U respondentů do 25 let věku ještě

převažoval podíl těch, podle jejichž hodnocení se celková situace v době nezaměstnanosti nezhoršila“ (Sirovátka, Řezníček, 1995, s. 43).

S tímto tvrzením se dá víceméně souhlasit, věk je v této situaci rozhodujícím faktorem. Ve věku 50+ jako horší situaci vnímá 67% respondentů, ve věku do 50 ti let jen 50%. Dále bylo zjištěno, že 61% respondentů obou srovnávacích věkových kategorií vnímá situaci jako horší. Je zajímavé, že 10% ji vnímá jako lepší a v tomto případě by bylo na místě se ptát proč? Jako stejnou ji vnímá 29% i tento fakt je zajímavý, jelikož změna zaměstnání bývá změnou velkou.

Zkušenosti se samostatnou prací

„Důležitým aspektem lidského života je výkonnost a výkon, který člověk vykazuje při plnění různých úkolů. V kvalitě i kvantitě se lidé podstatně liší, protože výkon je determinován mnoha činiteli. Mezi ně patří i vnitřní dispozice pro mentální a motorické, resp. psychomotorické výkony, které lze souhrnně označit za výkonnost. Sám výkon, tj. dosažení určité úrovně splnění daného úkolu, je však determinováni vnějšími okolnostmi a dalšími činiteli“ (Nakonečný b, 1997 s.94).

Se samostatnou prací má zkušenost 44% ve věku do 50 ti let a 74% respondentů nad 50. Zkušenost nemá ve věku do 50 ti let 56% a 26% ve věku nad 50+. Starší mají zkušenosti v 74% se samostatnou prací, více muži 74%, ženy 72%. Z tohoto zjištění lze odvodit, že je lze pověřit samostatnou prací.

Ochota pracovat z domova

Celkově je 48% respondentů (bez ohledu na věk a pohlaví) ochotno pracovat z domova, 20% ne a 32% si to neumí představit. Neumí si to představit cca 31% ve věku do 50 ti let a 32% ve věku nad 50 let. Muži a ženy se ve skupině 50+ liší v názoru na ochotu pracovat z domova. Překvapivě práci z domova by byli ochotni dělat muži v 63%, ženy v 41% obě skupiny ve věku 50+. Ve stejné věkové kategorii 50+ mužům by vyhovovalo pracovat z domova v 63%, a ženám také ve 42%. Dost vysoké procento odpovědělo, že si práci z domova neumí představit (37% mužů a 26% žen, všichni

ve věku 50+). Neumím si představit práci z domova, odpovědělo cca stejné procento mužů i žen ve stejné věkové kategorii. Tady se nabízí další možnost rekvalifikace na práci z domova více u mužů, než u žen.

Zkrácený úvazek

Ze vzorku respondentů si 41% umí představit práci na zkrácený pracovní úvazek bez rozdílu věku. 37% obou věkových skupin (do 50 ti a 50+) nechce snížený pracovní úvazek a 22% neví. Zkrácený úvazek by přivítaly ženy v 60% a muži jen ve 14%. Muži tudíž z 57% zkrácený pracovní úvazek nechtějí. Nerozhodnuto v této věci je 29% mužů a 17% žen. Celkově téměř polovina tj. 41% by souhlasila se zkráceným pracovním úvazkem. I ve věku 50+ platí převaha žen, kdy by 58% práci přivítalo a 15% mužů také. 56% mužů 50+ vyslovilo jasné ne 30% není rozhodnuto. Celkově jsou procenta ano a ne zcela vyrovnána, jen skupina neví je 24%. Zde je prostor pro informování a případné nastínění možností.

Samostatná práce podle zadání

Ve věku 50+ si respondenti myslí v 62%, že jsou schopni samostatné práce, 24% respondentů to neumí posoudit a tady se vyvozuje myšlenka, že respondent buď otázku nepochopil, nebo je to otázka sebevědomí, anebo je to prostě faktum. Rozložení dat a četnost odpovědí u těchto 4 průzkumů (učení, šikovné ruce, jste schopen samostatné práce) jsou podobné. Přesto lze usuzovat, že by bylo možné uvažovat o vytvoření podmínek pro samostatnou práci osob starších 50 ti let.

Z předešlých grafů a tabulek posouzených statistickou metodou chí kvadrátu se dá vyvodit, že i v rámci tohoto průzkumu je největší množství respondentů získaných v období od 1.6.2018 do 31.1.2019 ve věku 50 + v počtu 33 žen a 30 mužů, celkově tedy 63 respondentů z celkových 108.

Problematika nezaměstnaných se týká z daného vzorku 58% ve věku 50+. V posuzovaných statistikách se stále pracuje s celkovým počtem tak, aby skupiny byly porovnávány. Skupina 50+ je neopomenutelná a nejvýznamnější i vzhledem k tomu, že

se demograficky snižuje množství práceschopných mladých Čechů. Dalším důležitým aspektem je, že se prodlužuje produktivní věk pro odchod do důchodu. Ten je značně posunut od dob nedávných, vlastně rodičů současných respondentů. V době socialismu žena, která měla 2 děti, mohla odejít do důchodu již v 55 letech. V současné době se tento věk považuje za vysoce produktivní a odchod do důchodu se předpokládá okolo 65 let. Vliv tohoto věkového faktoru je velmi závažný a je třeba se zamyslet mimo jiné i nad tím, zda budou lidé zdravotně schopni stanovenou práci vykonávat. Vzhledem k trendu snahy o dokonalost a k stále se zvyšujícím nárokům, mohou zvláště starší ročníky mít pocit nedostatečnosti v dané společnosti. Starší ročníky ve věku 50+ řeší zpravidla odchod svých rodičů, nebo jejich velké zdravotní těžkosti, sami prožívají hormonální změny příslušné k danému věku u žen i mužů. Je to věk, kdy zpravidla i jejich děti odcházejí z domova a zakládají vlastní rodiny a oni trpí tzv. "syndromem opuštěného hnízda". Situaci nepomáhá ani tempo doby a technický pokrok, který často tato věková skupina nestihá sledovat a učit se všem novým věcem (o jejichž potřebnosti můžeme mít opodstatněné pochybnosti, přesto jsou často zdrojem deprese, že v něčem ujel vlak a orientace v dané problematice není dostačující). Přitom na druhou stranu má starší generace zkušenosti, trpělivost, rozhled, není zpravidla zbrklá, svá rozhodnutí zvažuje, má nadhled a spoustu věcí nebere osobně, nejsou s malými dětmi doma, jsou zpravidla stabilnější v rodinném zázemí. Znají své hranice. Při osobním jednání s klienty se autorka setkala i s informací, že žadatelé o práci raději tají vyšší vzdělání ve snaze se uplatnit. Často se lidem nad 50 stalo, že byli odmítnuti, nebo jim nikdo na jejich zaslané podklady neodpověděl.

V rámci začleňování nezaměstnaných ve věkové skupině 50+ je důležitá psychologie práce.

„Předmětem psychologie práce a organizace jsou tedy vztahy mezi psychikou a pracovní činností. Psychologie práce a organizace se zabývá psychickou regulací pracovních činností a systémovými důsledky jejich mnohoúrovňové integrace. Poznatky o psychické regulaci činností považujeme za teoretické jádro psychologie práce“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec, 1998, s. 9).

Psychologie práce je obor, který se stále vyvíjí, protože dochází k posunu produktivního věku a tím i k větším nárokům na udržení dobré kondice fyzické i psychické zaměstnaných.

„V aplikaci budoucích psychologů doporučuji zaměřit se na:

-porozumění pracovní činnosti na pracovním místě

-k rozboru psychologických a sociálních vlivů na pracovní jednání

-k optimalizaci lidského činitele

-k porozumění organizačnímu klimatu a procesům“ (Štikar, Rymeš, Riegel, Hoskovec 2003, s. 25).

6. Závěr a doporučení

Autorka v období od 1. 6.2018 do 31. 1.2019 oslovila nezaměstnané na Úřadu práce v Českých Budějovicích. Dotazník obsahující 46 otázek vyplnilo 108 respondentů, z toho bylo 47 mužů a 61 žen. Jelikož ve zkoumaném období 2007- 2017 Úřad práce evidoval nejvíc nezaměstnaných ve věkové kategorii 50+, je práce zaměřená právě na tuto skupinu. Odpovědi jsou zpracovány jednak podle pohlaví, tak i podle věkových skupin- do 50 let a nad 50 let. Více než polovina (24) otázek je zpracována v grafech a statisticky porovnána chí kvadrátem. Bylo zjištěno, že 1 nezaměstnaný stojí ročně průměrně 207 000 Kč. *„Na těchto nákladech se zejména podílejí nevybrané daně (cca 44%) a náklady na rozličné sociální dávky spojené s nezaměstnaností (cca 35%)“*(Jahoda, Godarová,2015 s.7). V rámci šetření bylo vytvořeno desatero. Pokud se tyto postupy úspěšně použijí, dojde k úspoře sociálních dávek, plateb za státní pojištění v rámci zdravotního pojištění. Naopak by přicházely platby za daň z příjmu, platby za zdravotní a sociální pojištění, nehledě na fakt, že lidé mající větší příjmy více utrácí a tím podporují růst ekonomiky. Nemateriální výhoda pro stát spočívá v tom, že pokud děti vidí své rodiče pracovat, je větší pravděpodobnost, že ony budou také pracovat. Jde vlastně i o úsporu sociálních dávek v nezaměstnanosti, odvod daní z případného výdělků. Pravidelná práce přináší do života určitou strukturu a jistotu, která souvisí se změnou životní orientace. V návratu nezaměstnaných na trh práce je třeba zohlednit proměnlivost a tempo současného trhu práce.

V rámci zaškolování a výcviku nových zaměstnanců a rekvalifikace by bylo vhodné výcvik – zaučení provádět se stejnou věkovou skupinou, jejíž členové jsou si mentálně nejbližší. Po zaškolování je vhodné se zamyslet nad možností opakování po určité době. Není od věci ani posilování angažovanosti a propojení zaměstnance s firmou formou společně tráveného volného času (v minulosti fungovaly rodinné firmy, u kterých s hrdoostí pracovaly celé generace jedné rodiny). V této souvislosti a v rámci výše uvedených zjištění se nabízí soubor doporučení - desatero:

Doporučené desatero:

1. Vytvořit rekvalifikační programy pro středoškoláky nad 50 let. Rekvalifikace by měly být zaměřeny na technické vzdělání a technické obory. Cesta rekvalifikace nevede před administrativní profese. Není nutné vytvářet rekvalifikační programy pro lidi nad 50 let se základním vzděláním, v rámci sledovaného vzorku netvoří velkou skupinu a práci najdou.
2. Využít vlastnictví řidičského průkazu ke správné nabídce pracovního místa, zvýhodnit cenu kondičních jízd (případně ji poskytnout zdarma, zaváže-li se pracovat v určité organizaci vymezenou dobu) pro obnovu řidičské jistoty. Posílení sebedůvěry kondičními jízdami a nezávaznou prací na zkoušku. Zkouška na 1 den bez závazku.
3. V rámci rekvalifikačních programů se věnovat nejen skupině nad 50 let, ale hlavně se zaměřit na ženy v této věkové kategorii.
4. Hledat nové možnosti pro pozice zaměstnání 50+ formou zkráceného úvazku (možnost zohlednění zdravotního omezení), případně práce z domova. Z toho bychom mohli odvodit, že úřady práce by měly věnovat větší pozornost zdravotnímu stavu objektivnímu i subjektivnímu v odůvodnění toho, proč nemůže být zaměstnán, zdravotní omezení ověřit. Vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav by si zasloužil mnohem větší hloubkový rozbor v porovnání se skutečnými výsledky zdravotního vyšetření (oddělit subjektivní od objektivního).
5. Podporovat různou sociální a kulturní formou smíšené věkové pracovní kolektivy. snažit se tvořit kolektivy, týmy, které budou věkově různé a mohou si vzájemně pomoci ve zvládnání nových technologií a zároveň předávání zkušeností. V případě nabídky nového zaměstnání zvažovat i vazbu na širší zázemí respondentů, zejména u 50+.

6. Autor doporučuje další průzkum zaměřený na finanční gramotnost respondentů, popř. není od věci vytvořit pro tuto věkovou kategorii speciální kurzy. Vzhledem k finančním příjmům připravit např. levnou školu vaření a hospodaření. Pokud přijdou, dostanou, co si uvaří a možná poprvé uslyší, jak si mají rozdělovat peníze (zařadit i informace o nebezpečích konzumace alkoholu). Toto školení zařadit jako povinné a nutné pro poskytnutí další podpory v nezaměstnanosti.
7. Snaha učit se novým věcem je cca 58% bez ohledu na pohlaví i věk. Celkově to je dobrá informace pro možné rekvalifikace, ale je třeba klást důraz na získání zájmu zejména u ženské části populace.
8. Úřady práce by měly mít tým psychologů, kteří by se dokázali uchazečům věnovat z hlediska jejich schopností a sebedůvěry.
9. Mělo by se využít rozsáhlé zkušenosti respondentů se samostatnou prací, zejména ve věku 50+, kde ti, co mají zkušenost se samostatnou prací, přesahují 70%. Celkově ve věku 50+ opět platí, že více muži (74%) než ženy (72%).
10. Jelikož si většina respondentů myslí, že jsou schopni pracovat podle zadání, zvážít rekvalifikaci pro práci z domova – odpadlo by dojíždění, zaměstnanec by měl určitou volnost. Pro zaměstnavatele by odpadly náklady na kancelář, místo výkonu práce, osvětlení, teplo, bezpečnost práce... V této souvislosti by práci na zkrácený pracovní úvazek přivítaly zejména ženy více než 50%, muži nikoli. U práce z domova je třeba brát zřetel na: pravidelné sdílení zkušeností, strukturování pracovního času. Tito budoucí zaměstnanci by měli projít školením, aby obě strany zaměstnavatel i zaměstnanec znaly své možnosti.

V rámci tohoto doporučení vždy záleží na kontextu a jednotlivosti přístupu v konkrétním případě. Dá se obecně říci, že je dobré znát u jednotlivce jeho silné stránky, možnosti, ale i omezení. Jedna neopomenutelná možnost je opřít se o jeho zájmy nejlépe spojené s jeho předešlým vývojem a pracovní zkušenosti, případně i dětstvím. Je důležité

navodit pocit stability a jistoty s respektováním možností s ohledem k věku a zdravotnímu stavu. Je obecně platné, že každý člověk chce být užitečný, přínosný a potřebný a je třeba mu pomoci najít prostor ke své realizaci, aby i v pokročilém středním a vyšším věku mohl být přínosem společnosti. Velký význam v tomto ohledu mají úřady práce, které jsou s nezaměstnanými v bezprostředním kontaktu. Podporovat i mediálně web. stránky na ÚP pro důchodce. ÚP by měly umět lidem nabídnout a poskytovat určitý servis i v období zkušební doby nového zaměstnání.

Sebedůvěra a pocit, že je člověk užitečný, platný, je předpokladem pozitivního myšlení a nezastupitelného zdraví.

„Vysoká úroveň sociální podpory a vysoká schopnost rozčlenit si čas vede ke snížení dopadu nezaměstnanosti na duševní pohodu. Nakonec je důležité pamatovat si, že ne každé zaměstnání psychologicky obohacuje (viz kapitola 9), takže je možné, že nezaměstnanost je lepší zkušenost než nejméně příjemné zaměstnání“ (Arnold a kol., 2007, s.405).

7. Seznam použitých zdrojů

- ARNOLD, John, SILVESTER, Joanne, PATTERSON, Fiona, ROBERTSON, Ivan, COOPER, Cary, BURNES, Bernard, 2007. *Psychologie práce pro manažery a personalisty*. 1. vydání, Brno: Computer Press a.s.. 630 s. ISBN 978-80-251-1518-3.
- CARDWELL, Mike, WADELEY, Alison,, MURPHY Marian, 2004. *Psychology AS & A2*. Pearson Education Limited, London 192 s. ISBN 1405-82122-1.
- BUCHTOVÁ, Božena & kolektiv, 2002. *Nezaměstnanost - Psychologický, ekonomický a sociální problém*. 1. vydání, Praha: Grada Publishing a.s. 236 s. ISBN 80-247-9006-8.
- BUCHTOVÁ, Božena, ŠMAJS, Josef, BOLELOUCKÝ, Zdeněk, 2013. *Nezaměstnanost*. 2.přepřacované a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing. 192 s. ISBN 978-80-247-4282-3.
- DISMAN, Miroslav, 2006. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 3. dotisk 3. vydání, Praha: Univerzita Karlova. 374 s. ISBN 80-246-0139-7.
- HENDL, Jan, 2015. *Přehled statistických metod. Analýza a metaanalýza dat*. Páté, rozšířené vydání. Praha: Portál. 736 s. ISBN 978-80-262-0981-2.
- JAHODA, Robert, GODAROVÁ, Jana, 2015. *Odhad nákladů veřejných rozpočtů vynakládaných na jednoho nezaměstnaného*. 1. vydání, Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i. 47 s. ISBN 978-80-7416-235-0.
- KOLMAN, Luděk, RYMEŠOVÁ, Pavla, CHÝLOVÁ, Hana, GRALTON, Lucie, 2012. *Motivace, produktivita a způsob života*. Praha: Linde. 192 s. ISBN 978-80-7201-892-5.
- MAREŠ, Petr, 1998. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 2. vydání, Praha: Sociologické nakladatelství. 172 s. ISBN 80-901424-9-4.

NAKONEČNÝ, Milan, a, 1997. *Moderní psychologie*. 1. vydání, Praha: Nakladatelství S M. 87 s. ISBN 80-901387-6-4.

NAKONEČNÝ, Milan, b. 1997. *Psychologie osobnosti*. 2. vydání, Praha: Akademia, 336 s. ISBN 80-200-0628-1.

NAKONEČNÝ, Milan, 2003. *Encyklopedie obecné psychologie*. 1. rozšířené vydání. Praha: Academia. 437 s. ISBN 80-200-0625-7.

NAKONEČNÝ, Milan, 2015. *Obecná psychologie*. Praha: Stanislav Juhaňák- TRITON. XXX s. ISBN 978-80-7387-929-7.

SIROVÁTKA, Tomáš, ŘEZNÍČEK, Ivo, 1995. *Dlouhodobá nezaměstnanost a záchranná sociální síť*. (Srovnávací studie tří okresů). 1. vyd. Brno: Masarykova universita. 118 s. ISBN 80-210-1246-3.

ŠTIKAR, Jiří, RYMEŠ, Milan, RIEGEL, Karel, HOSKOVEC, Jiří, 1998. *Základy psychologie práce a organizace*. Praha: Karolinum. 203 s. ISBN:382-135-98.

ŠTIKAR, Jiří, RYMEŠ, Milan, RIEGEL, Karel, HOSKOVEC, Jiří, 2003. *Psychologie ve světě práce*. Praha: Karolinum. 461 s. ISBN 80-246-0448-5.

VÁGNEROVÁ, Marie, 1999. *Vývojová psychologie*. 2. vydání, Praha: Karolinum. 353 s. ISBN 382-60-99.

(https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/kop/ceske_budejovice).

<https://portal.mpsv.cz/upcr/kp/jhc/statistiky>

<http://www.george11.eu/matematika/pst/J2.htm>

8. Přílohy

Příloha č. I tabulky chí kvadrát otázky 1- 46, H01 – H46 v počtu 23 stran

Příloha č. II dotazník

Příloha č. III tabulka vybrané dotační tituly JČK

Příloha č. IV tabulka věková struktura JČK

Příloha č. I., strana č.1

Otázka 1 a 2			
H0 01	Poměrné zastoupení mužů a žen je ve věkových skupinách stejné.		
H1 01	Poměrné zastoupení mužů a žen není ve věkových skupinách stejné.		
Přijaté tvrzení	H0		
	do 50	50+	Součet
muž	17	30	47
žena	28	33	61
Součet	45	63	108
	19,583	27,417	
	25,417	35,583	
Dosažená hladina testu p	0,309		

Příloha č. I., strana 2

Otázka 4	A			B			C			D		
H0 04	Zastoupení stupně vzdělání je ve věkových skupinách stejné.			U mužů je zastoupení stupně vzdělání ve věkových skupinách stejné.			U žen je zastoupení stupně vzdělání je ve věkových skupinách stejné.			U mužů a žen je zastoupení stupně vzdělání stejné.		
H1 04	Zastoupení stupně vzdělání není ve věkových skupinách stejné.			U mužů není zastoupení stupně vzdělání ve věkových skupinách stejné.			U žen není zastoupení stupně vzdělání je ve věkových skupinách stejné.			U mužů a žen není zastoupení stupně vzdělání stejné.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			H0			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M 50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet
ZŠ	12	7	19	6	3	9	6	4	10	9	10	19
SŠ	22	38	60	10	19	29	12	19	31	29	31	60
VŠ	11	18	29	1	8	9	10	10	20	9	20	29
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108
	7,917	11,083		3,255	5,745		4,590	5,410		8,269	10,731	
	25,000	35,000		10,489	18,511		14,230	16,770		26,111	33,889	
	12,083	16,917		3,255	5,745		9,180	10,820		12,620	16,380	
Dosažená hladina testu p	0,111						0,454				0,284	

Příloha č. I., strana 3

Otázka 8	A			B			C			D			E		
H0 08	Řidičské oprávnění nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů řidičské oprávnění nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen řidičské oprávnění nesouvisí s věkovou skupinou.			Vlastnictví řidičského oprávnění nesouvisí s pohlavím.			Řidičské oprávnění ve skupině 50+ nesouvisí s pohlavím.		
H1 08	Řidičské oprávnění souvisí s věkovou skupinou.			U mužů řidičské oprávnění souvisí s věkovou skupinou.			U žen řidičské oprávnění souvisí s věkovou skupinou.			Řidičského oprávnění nesouvisí s pohlavím.			Řidičské oprávnění ve skupině 50+ souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit.			H0			H0			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Souče	Muži	Ženy	Souče	M50+	Z50+	Součet
ano	31	46	77	15	23	38	16	23	39	38	39	77	23	23	46
ne	14	17	31	2	7	9	12	10	22	9	22	31	7	10	17
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108	30	33	63
	32,083	44,917		13,745	24,255		17,902	21,098		33,509	43,491		21,9048	24,0952	
	12,917	18,083		3,255	5,745		10,098	11,902		13,491	17,509		8,09524	8,90476	
Dosažená hladina testu p	0,640						0,309			0,054			0,53365		

Příloha č. I., strana 4

Otázka 10	A			B			C			D			E		
H0 10	Vlastnictví motorového vozidla nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů vlastnictví motorového vozidla nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen vlastnictví motorového vozidla nesouvisí s věkovou skupinou.			Vlastnictví motorového vozidla nesouvisí s pohlavím.			Vlastnictví motorového vozidla ve skupině 50+ nesouvisí s pohlavím.		
H1 10	Vlastnictví motorového vozidla souvisí s věkovou skupinou.			U mužů vlastnictví motorového vozidla souvisí s věkovou skupinou.			Vlastnictví motorového vozidla souvisí s věkovou skupinou.			Vlastnictví motorového vozidla souvisí s pohlavím.			Vlastnictví motorového vozidla ve skupině 50+ souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H0			H0			H0			H1			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet	M50+	Z50+	Součet
ano	19	31	50	12	18	30	7	12	19	30	19	49	18	12	30
ne	26	32	58	5	12	17	21	20	41	17	41	58	12	20	32
Součet	45	63	108	17	30	47	28	32	60	47	60	107	30	32	62
	20,833	29,167		10,851	19,149		8,867	10,133		21,523	27,477		14,52	15,48	
	24,167	33,833		6,149	10,851		19,133	21,867		25,477	32,523		15,48	16,52	
Dosažená hladina testu p	0,473			0,468			0,299			0,001			0,08		

Příloha č. I., strana 5

Otázka 12	A			B			C			D			E		
H0 12	Struktura délky nezaměstnanosti nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů struktura délky nezaměstnanosti nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen struktura délky nezaměstnanosti nesouvisí s věkovou skupinou.			Struktura délky nezaměstnanosti nesouvisí s pohlavím.			Struktura délky nezaměstnanosti ve skupině 50+ nesouvisí s pohlavím.		
H1 12	Struktura délky nezaměstnanosti souvisí s věkovou skupinou.			U mužů struktura délky nezaměstnanosti souvisí s věkovou skupinou.			U žen struktura délky nezaměstnanosti souvisí s věkovou skupinou.			Struktura délky nezaměstnanosti souvisí s pohlavím.			Struktura délky nezaměstnanosti ve skupině 50+ souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			H0			H0			H0		
	do 50	50+	Souče	M do 50	M50+	Souče	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Souče	M50+	Z50+	Součet
do 5 měsíců	24	25	49	11	11	22	13	14	27	22	27	49	11	14	25
5 až 11	11	21	32	4	12	16	7	9	16	16	16	32	12	9	21
nad 11	9	14	23	2	4	6	7	10	17	6	17	23	4	10	14
Součet	44	60	104	17	27	44	27	33	60	44	60	104	27	33	60
	20,731	28,269		8,500	13,500		12,150	14,850		20,731	28,269		11,25	13,75	
	13,538	18,462		6,182	9,818		7,200	8,800		13,538	18,462		9,45	11,55	
	9,731	13,269		2,318	3,682		7,650	9,350		9,731	13,269		6,3	7,7	
Dosažená hladina testu p	0,404						0,896			0,184			0,2481		

Příloha č. I., strana 6

Otázka 15	A			B			C			D		
H0 15	Počet obyvatel bydliště nezaměstnaného nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů počet obyvatel bydliště nezaměstnaného nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen počet obyvatel bydliště nezaměstnaného nesouvisí s věkovou skupinou.			Počet obyvatel bydliště nezaměstnaného nesouvisí s pohlavím.		
H1 15	Počet obyvatel bydliště nezaměstnaného souvisí s věkovou skupinou.			U mužů počet obyvatel bydliště nezaměstnaného souvisí s věkovou skupinou.			U žen počet obyvatel bydliště nezaměstnaného souvisí s věkovou skupinou.			Počet obyvatel bydliště nezaměstnaného souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	M50+	Z50+	Součet
do 500	6	9	15	2	4	6	4	5	9	6	9	15
501 až 2000	8	8	16	2	4	6	6	4	10	6	10	16
nad 2000	31	46	77	13	22	35	18	24	42	35	42	77
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108
	6,250	8,750		2,170	3,830		4,131	4,869		6,528	8,472	
	6,667	9,333		2,170	3,830		4,590	5,410		6,963	9,037	
	32,083	44,917		12,660	22,340		19,279	22,721		33,509	43,491	
Dosažená hladina testu p	0,765									0,807		

Příloha č. I., strana 7

Otázka 16	A			B			C			D		
H0 16	Věkové skupiny se neliší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.			U mužů se věkové skupiny neliší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.			U žen se věkové skupiny neliší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.			Muži a ženy se neliší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.		
H1 16	Věkové skupiny se liší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.			U mužů se věkové skupiny liší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.			U žen se věkové skupiny liší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.			Muži a ženy se liší v názoru na vliv věku na možnost zaměstnání.		
Přijaté tvrzení	H1			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H0		
	do 50	50+	suma	M do 50	M50+	suma	Z do 50	M50+	suma	Muži	Ženy	suma
rozhoduje	35	58	93	8	29	37	26	30	56	37	56	93
nerozhoduje	11	4	15	9	1	10	2	3	5	10	5	15
	46	62	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108
	39,611	53,389		13,383	23,617		25,705	30,295		40,472	52,528	
	6,389	8,611		3,617	6,383		2,295	2,705		6,528	8,472	
Dosažená hladina testu p	0,009									0,051		

Příloha č. I., strana 8

Otázka 17	A			B			C			D		
H0 17	Chut' pracovat v mladém kolektivu nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů pracovat v mladém kolektivu nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen pracovat v mladém kolektivu nesouvisí s věkovou skupinou.			Chut' pracovat v mladém kolektivu nesouvisí s pohlavím.		
H1 17	Chut' pracovat v mladém kolektivu souvisí s věkovou skupinou.			U mužů pracovat v mladém kolektivu souvisí s věkovou skupinou.			U žen pracovat v mladém kolektivu souvisí s věkovou skupinou.			Chut' pracovat v mladém kolektivu souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H1			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	M50+	Z50+	Součet
ano	23	12	35	8	5	13	15	7	22	13	22	35
ne	2	9	11	0	5	5	2	4	6	5	6	11
je mi to jedno	20	42	62	9	20	29	11	22	33	29	33	62
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108
	14,583	20,417		4,702	8,298		10,098	11,902		15,231	19,769	
	4,583	6,417		1,809	3,191		2,754	3,246		4,787	6,213	
	25,833	36,167		10,489	18,511		15,148	17,852		26,981	35,019	
Dosažená hladina významnosti p	0,001									0,650		

Příloha č. I., strana 9

Otázka 20	A			B			C			D			E		
H0 20	Existence zdravotního omezení nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů existence zdravotního omezení nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen existence zdravotního omezení nesouvisí s věkovou skupinou.			Existence zdravotního omezení nesouvisí s pohlavím.			Existence zdravotního omezení ve skupině 50+ nesouvisí s pohlavím.		
H1 20	Existence zdravotního omezení souvisí s věkovou skupinou.			U mužů existence zdravotního omezení souvisí s věkovou skupinou.			U žen existence zdravotního omezení souvisí s věkovou skupinou.			Existence zdravotního omezení souvisí s pohlavím.			Existence zdravotního omezení ve skupině 50+ souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			H0			H0			H0		
ot 20	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Souče	Muži	Ženy	Souče	M50+	Z50+	Součet
ano	8	18	26	3	7	10	5	11	16	10	16	26	7	11	18
ne	36	44	80	13	23	36	23	21	44	36	44	80	23	21	44
Součet	44	62	106	16	30	46	28	32	60	46	60	106	30	32	62
	10,792	15,208		3,478	6,522		7,467	8,533		11,283	14,717		8,710	9,290	
	33,208	46,792		12,522	23,478		20,533	23,467		34,717	45,283		21,290	22,710	
Dosažená hladina významnosti p	0,201						0,149			0,559			0,338		

Příloha č. I., strana 10

Otázka 24	A			B			C			D		
H0 24	Druh poslední profese nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů poslední profese nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen poslední profese nesouvisí s věkovou skupinou.			Druh poslední profese nesouvisí s pohlavím.		
H1 24	Druh poslední profese souvisí s věkovou skupinou.			U mužů poslední profese souvisí s věkovou skupinou.			U žen poslední profese souvisí s věkovou skupinou.			Druh poslední profese souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H1		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet
dělnická profese	18	22	40	11	12	23	7	10	17	23	17	40
služby	8	12	20	1	2	3	7	10	17	3	17	20
technik	3	9	12	2	6	8	1	3	4	8	4	12
admin	10	15	25	1	6	7	9	9	18	7	18	25
Součet	39	58	97	15	26	41	24	32	56	41	56	97
	16,082	23,918		8,415	14,585		7,286	9,714		16,907	23,093	
	8,041	11,959		1,098	1,902		7,286	9,714		8,454	11,546	
	4,825	7,175		2,927	5,073		1,714	2,286		5,072	6,928	
	10,052	14,948		2,561	4,439		7,714	10,286		10,567	14,433	
Dosažená hladina testu p	0,674									0,002		

Příloha č. I., strana 11

Otázka 25	A			B			C			D			E		
H0 25	Věkové skupiny se neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.			Věkové skupiny se u mužů neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.			Věkové skupiny se u žen neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.			Muži a ženy se neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.			Muži a ženy se ve skupině 50+ neliší v názoru na vliv zaměstnanosti na zdravotní stav.		
H1 25	Věkové skupiny se liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.			Věkové skupiny se u mužů liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.			Věkové skupiny se u žen liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.			Muži a ženy se liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na zdravotní stav.			Muži a ženy se ve skupině 50+ liší v názoru na vliv zaměstnanosti na		
Přijaté tvrzení	H0			H0			H0			H1			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Souče	M50+	Z50+	Součet
má vliv	20	31	51	5	11	16	15	20	35	16	35	51	11	20	31
nemá vliv	23	31	54	11	18	29	12	13	25	29	25	54	18	13	31
Součet	43	62	105	16	29	45	27	33	60	45	60	105	29	33	62
	20,886	30,114		5,689	10,311		15,750	19,250		21,857	29,143		14,5	16,5	
	22,114	31,886		10,311	18,689		11,250	13,750		23,143	30,857		14,5	16,5	
Dosažená hladina testu p	0,725			0,654			0,693			0,021			0,0748		

Příloha č. I., strana 12

Otázka 26	A			B			C			D			E		
H0 26	Věkové skupiny se neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.			U mužů se věkové skupiny neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.			U žen se věkové skupiny neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.			Muži a ženy se neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.			Ve skupině 50+ se muži a ženy se neliší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.		
H1 26	Věkové skupiny se liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.			U mužů se věkové skupiny liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.			U žen se věkové skupiny liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.			Muži a ženy se liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.			Ve skupině 50+ se muži a ženy se liší v názoru na vliv nezaměstnanosti na počet přátel.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H0			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet	M50+	Z50+	Součet
má vliv	6	14	20	3	7	10	3	7	10	10	10	20	7	7	14
nemá vliv	37	47	84	13	22	35	24	25	49	35	49	84	22	25	47
Součet	43	61	104	16	29	45	27	32	59	45	59	104	29	32	61
	8,269	11,731		3,556	6,444		4,576	5,424		8,654	11,346		6,6557	7,3443	
	34,731	49,269		12,444	22,556		22,424	26,576		36,346	47,654		22,344	24,656	
Dosažená hladina testu p	0,252									0,499			0,8338		

Příloha č. I., strana 13

Otázka 28	A			B			C			D		
H0 28	Průměrný příjem domácnosti nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů průměrný příjem domácnosti nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen průměrný příjem domácnosti nesouvisí s věkovou skupinou.			Průměrný příjem domácnosti nesouvisí s pohlavím.		
H1 28	Průměrný příjem domácnosti souvisí s věkovou skupinou.			U mužů průměrný příjem domácnosti souvisí s věkovou skupinou.			U žen průměrný příjem domácnosti souvisí s věkovou skupinou.			Průměrný příjem domácnosti souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H0			H0			H0			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet
do 15000	13	24	37	5	11	16	8	13	21	16	21	37
15 až 30	20	28	48	8	12	20	12	16	28	20	28	48
nad 30 000	11	8	19	3	5	8	8	3	11	8	11	19
Součet	44	60	104	16	28	44	28	32	60	44	60	104
	15,654	21,346		5,818	10,182		9,800	11,200		15,654	21,346	
	20,308	27,692		7,273	12,727		13,067	14,933		20,308	27,692	
	8,038	10,962		2,909	5,091		5,133	5,867		8,038	10,962	
Dosažená hladina testu p	0,262			0,861			0,151			0,989		

Příloha č. I., strana 14

Otázka 29	A			B			C			D			E		
H0 29	Frekvence požívání alkoholu nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů frekvence požívání alkoholu nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen frekvence požívání alkoholu nesouvisí s věkovou skupinou.			Frekvence požívání alkoholu nesouvisí s pohlavím.			Frekvence požívání alkoholu ve skupině 50+ se u mužů a žen neliší.		
H1 29	Frekvence požívání alkoholu souvisí s věkovou skupinou.			U mužů frekvence požívání alkoholu souvisí s věkovou skupinou.			U žen frekvence požívání alkoholu souvisí s věkovou skupinou.			Frekvence požívání alkoholu souvisí s pohlavím.			Frekvence požívání alkoholu ve skupině 50+ se u mužů a žen liší.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H1			H1		
ot 29	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet	M 50+	Z 50+	Součet
každý den	5	10	15	2	8	10	3	2	5	10	5	15	8	2	10
týdně	23	19	42	12	11	23	11	8	19	23	19	42	11	8	19
měsíčně	11	20	31	3	7	10	8	13	21	10	21	31	7	13	20
abstinent	6	11	17	0	3	3	6	8	14	3	14	17	3	8	11
Součet	45	60	105	17	29	46	28	31	59	46	59	105	29	31	60
	6,429	8,571		3,696	6,304		2,373	2,627		6,571	8,429		4,833	5,167	
	18,000	24,000		8,500	14,500		9,017	9,983		18,400	23,600		9,183	9,817	
	13,286	17,714		3,696	6,304		9,966	11,034		13,581	17,419		9,667	10,333	
	7,286	9,714		1,109	1,891		6,644	7,356		7,448	9,552		5,317	5,683	
Dosažená hladina testu p	0,254			0,139			0,572			0,009			0,044		

Příloha č. I., strana 15

Otázka 30	A			B			C			D		
H0 30	Chuť pracovat spíše v starším kolektivu nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů pracovat spíše v starším kolektivu nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen pracovat spíše v starším kolektivu nesouvisí s věkovou skupinou.			Chuť pracovat spíše v starším kolektivu nesouvisí s pohlavím.		
H1 30	Chuť pracovat spíše v starším kolektivu souvisí s věkovou skupinou.			U mužů pracovat spíše v starším kolektivu souvisí s věkovou skupinou.			U žen pracovat spíše v starším kolektivu souvisí s věkovou skupinou.			Chuť pracovat spíše v starším kolektivu souvisí s pohlavím.		
Přijaté tvrzení	H1			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet
ano	5	6	11	2	2	4	3	4	7	4	7	11
ne	17	11	28	4	6	10	13	5	18	10	18	28
je mi to jedno	23	46	69	11	22	33	12	24	36	33	36	69
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108
	4,583	6,417		1,447	2,553		3,213	3,787		4,787	6,213	
	11,667	16,333		3,617	6,383		8,262	9,738		12,185	15,815	
	28,750	40,250		11,936	21,064		16,525	19,475		30,028	38,972	
Dosažená hladina testu p	0,045									0,486		

Příloha č. I., strana 16

Otázka 31	A			B			C			D			E		
H0 31	Věkové skupiny se neliší v názoru na ochotu učit se novým věcem.			Věkové skupiny u mužů se neliší v názoru na ochotu učit se novým věcem.			Věkové skupiny u žen se neliší v názoru na ochotu učit se novým věcem.			Muži a ženy se neliší v názoru na ochotu učit se novým věcem.			Muži a ženy se ve skupině 50+ neliší v názoru na ochotu učit se novým věcem.		
H1 31	Věkové skupiny se liší v názoru na ochotu učit se novým věcem.			Věkové skupiny u mužů se liší v názoru na ochotu učit se novým věcem.			Věkové skupiny u žen se liší v názoru na ochotu učit se novým věcem.			Muži a ženy se liší v názoru na ochotu učit se novým věcem.			Muži a ženy se ve skupině 50+ liší v názoru na ochotu učit se novým věcem.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			H0			H0			Nelze posoudit		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet	M50+	Z50+	Součet
ano	25	38	63	9	20	29	16	18	34	29	34	63	20	18	38
ne	7	6	13	1	2	3	6	4	10	3	10	13	2	4	6
vyjíměčně	13	19	32	7	8	15	6	11	17	15	17	32	8	11	19
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108	30	33	63
	26,250	36,750		10,489	18,511		15,607	18,393		27,417	35,583		18,095	19,905	
	5,417	7,583		1,085	1,915		4,590	5,410		5,657	7,343		2,8571	3,1429	
	13,333	18,667		5,426	9,574		7,803	9,197		13,926	18,074		9,0476	9,9524	
Dosažená hladina testu p	0,635						0,452			0,284					

Příloha č. I., strana 17

Otázka 32	A			B			C			D		
H0 32	Věkové skupiny se neliší v názoru na kvalitu své paměti.			U mužů se věkové skupiny neliší v názoru na kvalitu své paměti.			U žen se věkové skupiny se neliší v názoru na kvalitu své paměti.			Muži a ženy se neliší v názoru na kvalitu své paměti.		
H1 32	Věkové skupiny se liší v názoru na kvalitu své paměti.			U mužů se věkové skupiny liší v názoru na kvalitu své paměti.			U žen se věkové skupiny se liší v názoru na kvalitu své paměti.			Muži a ženy se liší v názoru na kvalitu své paměti.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H1		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet
dobrá	22	31	53	8	19	27	14	12	26	27	26	53
jak kdy	5	8	13	4	6	10	1	2	3	10	3	13
neumím posoudit+	18	24	42	5	5	10	13	19	32	10	32	42
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108
	22,083	30,917		9,766	17,234		11,934	14,066		23,065	29,935	
	5,417	7,583		3,617	6,383		1,377	1,623		5,657	7,343	
	17,500	24,500		3,617	6,383		14,689	17,311		18,278	23,722	
Dosažená hladina testu p	0,961									0,001		

Příloha č. I., strana 18

Otázka 33	A			B			C			D		
H0 33	Věkové skupiny se neliší v názoru na šikovnost svých rukou.			U mužů se věkové skupiny neliší v názoru na šikovnost svých rukou.			U žen se věkové skupiny neliší v názoru na šikovnost svých rukou.			Muži a ženy neliší v názoru na šikovnost svých rukou.		
H1 33	Věkové skupiny se liší v názoru na šikovnost svých rukou.			U mužů se věkové skupiny liší v názoru na šikovnost svých rukou.			U žen se věkové skupiny liší v názoru na šikovnost svých rukou.			Muži a ženy liší v názoru na šikovnost svých rukou.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	ženy	Součet
ano	20	34	54	7	20	27	13	14	27	27	27	54
ne	8	7	15	3	3	6	5	4	9	6	9	15
neumím posoudit+	17	22	39	7	7	14	10	15	25	14	25	39
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108
	22,500	31,500		9,766	17,234		12,393	14,607		23,500	30,500	
	6,250	8,750		2,170	3,830		4,131	4,869		6,528	8,472	
	16,250	22,750		5,064	8,936		11,475	13,525		16,972	22,028	
Dosažená hladina testu p	0,503									0,383		

Příloha č. I., strana 20

Otázka 40	A			B			C			D			E		
H0 40	Věkové skupiny se neliší ve zkušenosti se samostatnou prací.			Věkové skupiny u mužů se neliší ve zkušenosti se samostatnou prací.			Věkové skupiny u žen se neliší ve zkušenosti se samostatnou prací.			Muži a ženy se neliší ve zkušenosti se samostatnou prací.			Muži a ženy ve skupině 50+ se neliší ve zkušenosti se samostatnou prací.		
H1 40	Věkové skupiny se liší ve zkušenosti se samostatnou prací.			Věkové skupiny u mužů se liší ve zkušenosti se samostatnou prací.			Věkové skupiny u žen se liší ve zkušenosti se samostatnou prací.			Muži a ženy se liší ve zkušenosti se samostatnou prací.			Muži a ženy ve skupině 50+ se liší ve zkušenosti se samostatnou prací.		
Přijaté tvrzení	H1			Nelze posoudit			H1			H0			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet	M50+	Z50+	Součet
ano	18	43	61	6	20	26	12	23	35	26	35	61	20	23	43
ne	23	15	38	8	6	14	15	9	24	14	24	38	6	9	15
Součet	41	58	99	14	26	40	27	32	59	40	59	99	26	32	58
	25,263	35,737		9,100	16,900		16,017	18,983		24,646	36,354		19,276	23,724	
	15,737	22,263		4,900	9,100		10,983	13,017		15,354	22,646		6,724	8,276	
Dosažená hladina testu p	0,002						0,033			0,569			0,662		

Příloha č. I., strana 21

Otázka 41	A			B			C			D			E		
H0 41	Věkové skupiny se neliší v názoru na ochotu pracovat z domova.			Věkové skupiny u mužů se neliší v názoru na ochotu pracovat z domova.			Věkové skupiny u žen se neliší v názoru na ochotu pracovat z domova.			Muži a ženy se neliší v názoru na ochotu pracovat z domova.			Muži a ženy se ve skupině 50+ neliší v názoru na ochotu pracovat z domova.		
H1 41	Věkové skupiny se liší v názoru na ochotu pracovat z domova.			Věkové skupiny u mužů se liší v názoru na ochotu pracovat z domova.			Věkové skupiny u žen se liší v názoru na ochotu pracovat z domova.			Muži a ženy se liší v názoru na ochotu pracovat z domova.			Muži a ženy se ve skupině 50+ liší v názoru na ochotu		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			H0			H0			H1		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z 50+	Součet	Muži	Ženy	Součet	M 50+	Z 50+	Součet
ano	18	30	48	3	17	20	15	13	28	20	28	48	17	13	30
ne	10	10	20	5	0	5	5	10	15	5	15	20	0	10	10
neumím si představit	13	18	31	6	10	16	7	8	15	16	15	31	10	8	18
Součet	41	58	99	14	27	41	27	31	58	41	58	99	27	31	58
	19,879	28,121		6,829	13,171		13,034	14,966		19,879	28,121		13,966	16,034	
	8,283	11,717		1,707	3,293		6,983	8,017		8,283	11,717		4,655	5,345	
	12,838	18,162		5,463	10,537		6,983	8,017		12,838	18,162		8,379	9,621	
Dosažená hladina testu p	0,633						0,448						0,005		

Příloha č.I., strana 22

Otázka 42	A			B			C			D			E		
H0 42	Vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek nesouvisí s věkovou skupinou.			U mužů vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek nesouvisí s věkovou skupinou.			U žen vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek nesouvisí s věkovou skupinou.			Vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek nesouvisí s pohlavím.			Vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek nesouvisí s pohlavím ve skupině 50+.		
H1 42	Vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek souvisí s věkovou skupinou.			U mužů vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek souvisí s věkovou skupinou.			U žen vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek souvisí s věkovou skupinou.			Vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek souvisí s pohlavím.			Vztah k práci na zkrácený pracovní úvazek souvisí s pohlavím ve skupině 50+.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			H0			H1			H1		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet	M 50+	Z 50+	Součet
ano	19	22	41	2	4	6	17	18	35	6	35	41	4	18	22
ne	15	22	37	9	15	24	6	7	13	24	13	37	15	7	22
nevím	8	14	22	4	8	12	4	6	10	12	10	22	8	6	14
Součet	42	58	100	15	27	42	27	31	58	42	58	100	27	31	58
	17,220	23,780		2,143	3,857		16,293	18,707		17,220	23,780		10,241	11,759	
	15,540	21,460		8,571	15,429		6,052	6,948		15,540	21,460		10,241	11,759	
	9,240	12,760		4,286	7,714		4,655	5,345		9,240	12,760		6,517	7,483	
Dosažená hladina testu p	0,727						0,891			0,000			0,003		

Příloha č. I., strana 23

Otázka 46	A			B			C			D		
H0 46	Posouzení schopnosti samostatné práce je ve věkových skupinách stejné.			Posouzení schopnosti samostatné práce u mužů je ve věkových skupinách stejné.			Posouzení schopnosti samostatné práce u žen je ve věkových skupinách stejné.			Posouzení schopnosti samostatné práce je u mužů a žen stejné.		
H1 46	Posouzení schopnosti samostatné práce není ve věkových skupinách stejné.			Posouzení schopnosti samostatné práce u mužů není ve věkových skupinách stejné.			Posouzení schopnosti samostatné práce u žen není ve věkových skupinách stejné.			Posouzení schopnosti samostatné práce není u mužů a žen stejné.		
Přijaté tvrzení	H0			Nelze posoudit			Nelze posoudit			H0		
	do 50	50+	Součet	M do 50	M50+	Součet	Z do 50	Z50+	Součet	Muži	Ženy	Součet
ano	33	39	72	12	19	31	21	20	41	31	41	72
někdy	6	9	15	2	3	5	4	6	10	5	10	15
nevím	6	15	21	3	8	11	3	7	10	11	10	21
Součet	45	63	108	17	30	47	28	33	61	47	61	108
	30,000	42,000		11,213	19,787		18,820	22,180		31,333	40,667	
	6,250	8,750		1,809	3,191		4,590	5,410		6,528	8,472	
	8,750	12,250		3,979	7,021		4,590	5,410		9,139	11,861	
Dosažená hladina testu p	0,466									0,424		

Příloha č. II

Vážená paní, vážený pane.

„Jsem studentkou **Provozně Ekonomické fakulty Veřejné správy a regionálního rozvoje České zemědělské univerzity v Praze** a ve své **diplomové práci se zabývám problematikou Psychologických aspektů uplatnění znevýhodněných skupin osob na trhu práce**. Tímto bych Vás chtěla požádat o vyplnění níže uvedeného průzkumu, jehož výsledky budou použity pouze ke zpracování mé diplomové práce. **Průzkum je anonymní** a na otázky se odpovídá výběrem z uváděných možností. Prosím označte své odpovědi kroužkem, popř. odpovězte svými slovy na místech k tomu vyznačených. Děkuji za Vaši pomoc s realizováním průzkumu.

Bc. Jitka Šálená

1) Pohlaví:

- a) muž
- b) žena

2) Věk:

- a) do 50 –ti let
- b) 50-54
- c) 55 a více

3) Děti:

- a) 0
- b) 1
- c) 2
- d) 3 a více

4) Vzdělání:

- a) základní
- b) SŠ bez maturity
- c) SŠ s maturitou
- d) Dis
- e) VŠ

5) Rodinný stav:

- a) svobodný/á
- b) ženatý/vdaná
- c) rozvedený/á
- d) druh/družka
- e) ovdovělý/-á

6) Pokud jste rozvedený (-á), byl rozvod v době Vaší nezaměstnanosti?

- a) ano
- b) ne

7) Pokud jste rozvedený (-á) bylo to dle vašeho názoru způsobeno i nezaměstnaností?

- a) ano
- b) ne
- c) pravděpodobně ano

8) Máte řidičské oprávnění?

- a) ano
- b) ne

9) Jakou skupinu?

10) Vlastníte motorové vozidlo?

- c) ano
- d) ne, pokračujte otázkou č. 12

11) Jaké

12) Jak dlouho jste nezaměstnaná/ý?

- a) do 5-ti měsíců
- b) více jak 5 měsíců
- c) více jak 11 měsíců

13) Je ve Vaší společné domácnosti více nezaměstnaných?

- a) ano
- b) ne
- c) počet

14) Pokud je více osob ve společné domácnosti nezaměstnaných, kolik z nich je v invalidním důchodu?

- a) 0
- b) 1
- c) 2
- d) 3 a více

15) Kolik obyvatel má Vaše trvalé bydliště?

- a) do 300 obyvatel
- b) 301 až 500 obyvatel
- c) 501 až 2 000 obyvatel
- d) více než 2 000 obyvatel

16) Jaký věk dle Vašeho názoru ovlivňuje snadnější nalezení zaměstnání?

(zakroužkujte i více odpovědí)

- a) do 50-ti let
- b) 50-54 let
- c) 55 a více
- d) věk nerozhoduje

17) Chcete pracovat spíše v mladém kolektivu?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím, je mi to jedno

18) Vlastníte motorové vozidlo?

- a) ano
- b) ne, pokračujte otázkou č. 20

19) Jaké

20) Máte zdravotní omezení?

- a) ano
- b) ne

21) Jaké?

22) Jste poživitelem invalidního důchodu?

- a) ano
- b) ne, pokračujte otázkou č. 24

23) Jakého stupně?

24) Jaké bylo Vaše poslední zaměstnání?

25) Ovlivnila Vás dle Vašeho názoru nezaměstnanost z hlediska zdravotního stavu?

- a) ano - po fyzické stránce
- b) ne - po psychické stránce

26) Změnil se počet Vašich přátel v době nezaměstnanosti?

- a) ano
- b) ne

27) Nezaměstnané osoby ve společné domácnosti (můžete zaškrtnout více možností)

- a) manžel/ka
- b) přítel/přítelkyně
- c) otec
- d) matka
- e) dítě/ počet

28) Průměrný čistý finanční příjem členů Vaší společné domácnosti? (celkem)

- a) do 15 000 Kč
- b) do 30 000 Kč
- c) nad 30 000 Kč

29) Jak často konzumujete alkohol?

- a) každý den
- b) 1 x týdně
- c) 1x za měsíc
- d) vůbec, jsem abstinent

30) Chcete pracovat spíše ve starším kolektivu?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím, je mi to jedno

31) Učíte se rádi novým věcem?

- a) ano
- b) ne
- c) jen mimořádně

32) Dle Vašeho názoru je Vaše paměť:

- a) dobrá
- b) špatná
- c) jak kdy
- d) neumím posoudit

33) Máte tzv. Šikovné ruce?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

34) Máte nějakého koníčka?

- a) ano/jakého uveďte:
- b) ne

35) Vnímáte svou současnou životní situaci v nezaměstnanosti oproti situaci, kdy jste pracoval/a jako:

- a) horší
- b) lepší
- c) stejnou

36) Co Vás v době nezaměstnanosti nejvíce naplňuje?

- a) děti
- b) vnoučata
- c) koníčky
- d) jiné

37) Pro výběr zaměstnání je pro Vás důležitá:

- a) výše mzdy/platu
- b) dobrá dopravní dostupnost
- c) jiná výhoda – rozepište

38) Poučil Vás někdo o tom, že si v nezaměstnanosti můžete přivydělat do výše pol. min. mzdy 6.100 Kč (platné k X.2018)?

- a) ano/ využívám této možnosti
- b) ano
- c) ne

39) Máte pocit, že máte ve svém okolí dobré přátele, kteří by byli ochotni Vám v nouzi pomoci?

- a) ano, zatrhněte variantu i dvě
  - po psychické stránce
  - po finanční stránce
- b) ne
- c) nevím

40) Máte se samostatnou prací nějaké zkušenosti?

- a) ano
- b) ne
- c) jaké

41) Vyhovovalo by Vám pracovat z domova?

- a) ano
- b) ne
- c) neumím si to představit

42) Vyhovovalo by Vám pracovat na snížený pracovní úvazek?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

43) Dosavadní spolupráci s úřadem práce hodnotím jako:

- a) výbornou
- b) dobrou
- c) ucházející
- d) špatnou

44) Využili jste možnosti rekvalifikace pomocí úřadu práce?

- a) ano
- b) ne/ proč

45) Jakou?

46) Jste schopen pracovat samostatně podle zadání?

- a) ano
- b) ne
- c) jen někdy

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Příloha č.III

Přehled vybraných dotačních programů Jihočeského kraje v období 2017 -2019

	Název dotačního programu	2019		2018		2017	
		Alokovaná částka (v mil.Kč)	Podpořených žádostí	Alokovaná částka (v mil.Kč)	Podpořených žádostí	Alokovaná částka (v mil.Kč)	Podpořených žádostí
1	Podpora žáků a studentů Jihočeského kraje cílem je podpora málopočetných a trhem poptávaných učebních oborů formou stipendia i podpora studia v zahraničí	4	Bude platit od srpna 2019	4	20	6,495	21 cílem je podpora málopočetných a trhem poptávaných učebních oborů formou stipendia i podpora studia v zahraničí
2	Podpora nových programů na VS v Jihočeském kraje cílem je ekonomické vzdělání zaměřené na praxi a následnou využitelnost na trhu práce	4	Vyhodnocuje se	Program nebyl vyhlášen		Program nebyl vyhlášen	
3	Podpora technického vzdělávání cílem je podpora firem při přípravě učňů na povolání – praktické vyučování	2	Bude platit od srpna 2019	2	35	2	15
4	Podpora služeb ned. v zák.č. 108/2006 Sb. o sociálních službách. Podpora služeb ned. V zák. č.108/2006 Sb. o soc. službách Cílem je podpora soc. zdr. aktivit pro osoby se zdr. postižením a seniory; dále podpora sociálního začleňování osob ohrožených soc. vyloučením na území JČK; podpora svépomocných aktivit podpůrných programů zdravotně postižených	7	Vyhodnocuje se	4,5	48	4,5	41
5	Podpora zdravotně preventivních aktivit v rámci Zdraví 2020 v Jihočeském kraji	0,25	Vyhodnocuje se	0	0	0	0

<https://www.kraj-jihocesky.cz/>

Příloha č.IV.**Krajský úřad Jihočeského kraje - struktura zaměstnanců**

<i>R o k</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>
Počet zaměstnanců ke 31.12. přísl. roku celkem - z toho ve věkové kategorii	491	498	496	496	512	517	526	523
méně než 20 let	0	0	0	0	0	0	0	0
20 - 29 let	75	71	64	55	61	57	49	44
30 - 39 let	115	125	123	131	132	134	127	119
40 - 49 let	148	134	132	141	137	130	142	154
50 - 59 let	124	140	144	133	140	150	160	157
60 - 65 let	28	27	31	33	36	41	36	40
66 let a více	1	1	2	3	6	5	12	9
Průměrný věk zaměstnanců k 31.12.	43,1	43,0	43,8	43,9	44,1	44,5	45,1	46,0